Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ

1990 йил 7 декабрь
ЖУМА
№ 279 (5.072).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

БУГУН ТОШКЕНТДАГИ САНЪАТ САРОЙИДА ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ XXII СЪЕЗДИНИНГ ИККИНЧИ БОСҚИЧИ ОЧИЛАДИ

СУРАТДА: съезд делегатларидан бир гуруҳи.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ ПЛЕНУМИ ТЎҒРИСИДА

АХБОРОТ

1990 йил 6 декабрда Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Қўмитасининг III пленуми бўлди. КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзоси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг биринчи котиби, Ўзбекистон ССЖ Президенти И. А. Каримов Ўзбекистон Коммунистик партияси XXII съездининг иккинчи босқичига киритиладиган масалалар ҳақида ахборот берди.

Пленум Ўзбекистон Компартияси уставининг ва «Ўзбекистоннинг сиёсий ва иқтисодий мустақиллиги, маънавий янгиланиш, ижтимоий адолат ва аҳолининг муносиб турмуш шароити учун» ҳаракат дастурининг тайёргарлик комиссиялари тақдим этган лойиҳаларини маъқуллади, шунингдек уларни муҳокама учун асос сифатида XXII съездга ҳавола этишга қарор қилди.

Пленум Марказий Қўмитанинг мазкур лойиҳаларни тайёрловчи комиссиялари ваколатларини узайтирди ва уларга Ўзбекистон Компартияси XXII съездининг комиссиялари мақомини беришни таклиф этди. Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси аъзосининг мақоми тасдиқланди.

Пленум Ўзбекистон ССЖ Олий Кенгашининг раиси М. И. Иброҳимовнинг Наманган шаҳрида содир бўлган воқеалар тўғрисидаги ахборотини тинглади.

Кун тартибидаги барча масалалар юзасидан бўлган мунозарада Тошкент тепловоз депосининг тепловоз машинисти, Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси бюросининг аъзоси Ҳ. А. Исамуҳамедов, Бухоро вилоят партия қўмитасининг биринчи котиби Д. С. Ёдгоров, Ўзбекистон Табиатни муҳофаза қилиш жамияти жумҳурият кенгаши раёсатининг раиси О. Алимов, Тошкент шаҳар партия қўмитасининг иккинчи котиби Ю. А. Асепков, Қорақалпоғистон МССЖ Тўрткўл район партия қўмитасининг биринчи котиби Ғ. Н. Ҳожиев, Фарғона механика заводининг фрезерчиси А. Д. Маматов, Ўзбекистон ССЖ уруш ва меҳнат ветеранлари жумҳурият кенгашининг аъзоси П. Қаюмов, Ўзбекистон ССЖ Фанлар академияси тарих, тилшунослик ва адабиётшунослик бўлимининг академик котиби А. Асқаров, Самарқанд шаҳар партия қўмитасининг биринчи котиби Н. Н. Ёқубов ўртоқлар сўзга чиқдилар.

Пленум ташкилий масалани кўриб чиқди. Қ. Т. Тоиров Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитаси умумий бўлимининг мудири этиб тасдиқланди.

Пленум ишида КПСС Марказий Қўмитаси Сиёсий бюросининг аъзоси, Марказий Қўмита котиби Г. И. Янаев, КПСС Марказий Қўмитаси котибиятининг аъзоси Г. Турғунова, КПСС Марказий Қўмитаси ташкилий бўлими секторининг мудири Н. И. Семенов, Ўзбекистон Компартияси Марказий назорат-тафтиш комиссиясининг аъзолари қатнашдилар.

Шу билан Ўзбекистон Компартияси Марказий Қўмитасининг пленуми ўз ишини тугаллади.

ДЕҲҚОНЧИЛИК ХАБАРЛАРИ

НАМАНГАН

Сабзавот ва полиз маҳсулотлари етиштиришга ихтисослаштирилган Тельман номли жамоа хўжалиги меҳнаткашлари жорий йилни барча соҳалар бўйича муваффақиятли якунладилар. Ҳозир улар эришилган натижани янада мустаҳкамлаш, келгуси йилда ҳосил салмоғини ошириш ниятида қишки тадбирларни уюшқоқлик билан амалга оширмоқдалар. Плёнкали майдонга 50 килограмм карам, 200 килограмм помидор уруғи сепилди.

А. ХОЛМИРЗАЕВ.

ХОНҚА

Ражаббой Ҳусаинов — уста сабзавоткор. Унинг ҳаёт синовидан ўтган тажрибаси нафақат бригадага, балки «Победа» жамоа хўжалигига ҳам самара келтирмоқда. Жорий йилда бу миришкорнинг таклифи билан помидорнинг қатор ораларига лавлаги экилганди. Натижа ёмон бўлмади. Режадаги помидорга қўшимча 524 тонна тўйимли озуқа етиштирилди. Ҳосилни йиғиштириб олишда айниқса Рўзимат Юсупов, Неъмат Жуманиёзов, Назира Ниёзматова, Клара Сафоева каби колхозчилар фаоллик кўрсатдилар.

Айни кунларда меҳнат аҳли кечки сабзи, карам, турпни саранжомлаб, пешма-пеш шаҳар аҳолисига етказиб бермоқдалар.

Ш. ХУДОЙБЕРДИЕВ.

ВОРОШИЛОВ

Карл Маркс номли жамоа хўжалиги ғаллакорлари бу йил ҳар қачонгидан мўл бошоқли дон етиштирдилар. Бош агроном Эргаш Қурбоновнинг айтишича, 85 гектар ерга арпанинг серҳосил «Циклон» нави экилганди. Деҳқонлар янглишмадилар. Ҳосилдорлик 70 центнердан ошди. 15 гектар майдондаги кузги буғдойдан ҳам мўлжалдагидан зиёд хирмон кўтарилди.

Меҳнат аҳли келгуси йил ҳосилига ҳам пухта замин яратмоқда. 65 гектар майдонга кузги арпа ва буғдой оралиқ экин — перкога алмаштириб сепилганди. Уруғ бир текис униб чиқди.

Р. МЕЛИБОЕВ.

УСМОН ЮСУПОВ

Ўзбекистон Коммунистик партиясининг XXII съезди делегати, пахтачилик бригадаси бошлиғи Гулчеҳра Мўминова номини Ульянов номли давлат хўжалигида каттаю кичик ҳурмат-эҳтиром билан тилга олади. Сабаби — у бошлиқ жамоада ҳар йили режа ва мажбуриятлар ошириб бажарилмоқда. Бу йил ижарачилар гектар ҳисобига 36 центнердан қимматбаҳо саноат хом ашёси йиғиштириб олдилар. Натижада механизаторларнинг ойлик иш ҳақи 400—450, ишчиларники 300—400 сўмни ташкил этди. Меҳнатга яраша даромад деганлари шу-да.

Шу кеча-кундузда бригада далаларида келгуси йил ҳосилига пухта замин яратилаётир. Қишки юмушлар жадал бормоқда.

Т. ТУРСУНОВ.

ҚУВАСОЙ

Еттита боғдорчилик ва сабзавотчиликка ихтисослаштирилган хўжалик негизида ташкил этилаган «Қувасой» деҳқончилик-саноат комбинатининг меҳнат аҳли жорий йилда астойдил ишлаб, зафар маррасини эгаллади. Эришилган ютуққа айниқса «Мўян» давлат хўжалиги муносиб ҳисса қўшди. Мазкур жамоа миришкорлари эл дастурхонига 2.715 тонна мева, 142 тонна сабзавот, 14 тонна картошка ҳадя этдилар. Ш. Мамбетов, С. Усмоналиев бошлиқ бригадаларда режа 133—135 фоиз бажарилди.

Шу кунларда комбинатнинг пайкаллари, боғ ва токзорларида қишки тадбирлар уюшқоқлик билан амалга оширилаяпти.

У. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

МЕҲНАТГА ЯРАША РАҒБАТ

Избоскан районидаги «Октябрь 50 йиллиги» давлат хўжалигининг 3-бўлими заршунослари жорий йилда давлатга 2.270 тонна ўрнига 2.519 тонна оқ олтин сотдилар. Унинг 1.631 тоннаси зангори кемалар ёрдамида саранжомланди. 45 гектар ердаги сабзавот ва полиз экинларидан ҳам мўл ҳосил етиштирилди. Бу соҳалардаги режалар ошириб бажарилди.

Ишчилар меҳнатига яраша даромад олдилар. Қатор бригадаларда сарфланган ҳар сўмга қўшимча бир-бир ярим сўмдан ҳақ тўланди. Илғор механик-ҳайдовчилар Шобиддин Тожибоев ва Абдухалил Қурбонов, пешқадам бригада бошлиғи Муталибжон Қосимов эса «Москвич» автомашинаси билан мукофотландилар.

Қўлга киритилган даромаднинг асосий қисми ижтимоий муаммоларни ҳал этишга сарфланмоқда. Ҳозир хўжалик қишлоқларида 420 ўринли мактаб, 140 нафар кичкинтойга мўлжалланган болалар боғчаси, чойхона ва ғишт ишлаб чиқариладиган цех қурилиши жадал бораётир. Дала ишларидан бўшаган йигитлар қурувчиларга ёрдам бермоқдалар.

Меҳнат аҳли келгуси йилда эришилган ютуқни янада мустаҳкамлашга, гектарлар ҳосилдорлигини оширишга сўз беришган. Ана шу ниятда жами майдон сифатли шудгорлаб қўйилди. Бунда Ашурали Пўлатов, Маматқодир Ҳаққулов, Турсунбой Отаназаров сингари механизаторлар айниқса ибрат кўрсатдилар. Айни паллада бошқа дала юмушлари изчил рўёбга чиқарилмоқда.

М. ТЎХТАНАЗАРОВ,
ТошДД талабаси.

БОҒБОНЛАР САРДОРИ

Эркабой Бўронов яқинда олтмиш ёшга тўлди. Шуниси қувончлики, шу куни у аъзо бўлган бригадада давлатга узум сотиш йиллик режаси ортиғи билан адо этилди.

Эркабой ака қирқ йилдан буён Сирдарё районидаги Собир Раҳимов номли давлат хўжалигида боғбонлик қилади. Соҳибкорлар жорий йилда фидокорона ишлаб, 35 гектар токзорда мўл ҳосил етиштирдилар. Уни йиғиштириб олиш қулай муддатларда тугалланди. 270 тонна ўрнига 350 тонна узум тайёрланди.

— Жамоамиз аҳли мамлакат Озиқ-овқат дастури ижросига муносиб улуш қўшишни ўз олдига мақсад қилиб қўйган, — деди бригада саркори Жўрабой Пирназаров. — Ана шу хайрли ишда тажрибали боғбон Эркабой ака Бўронов бошқаларга ибрат кўрсатаяпти.

Эркабой акани токзорда учратдик. У меҳнати самарасидан ғоят мамнун эди. Суҳбат асносида мураббий шогирдлари ва ҳамкасблари Раҳим Каримов, Баҳром Йўлчираев, Энагул Пирназарова хусусида тўлқинланиб гапирди.

— Уларнинг ғайрат-шижоатлари туфайли қисқа муддат ичида токларга шакл берилиб, кўмиб қўйилди, — деди отахон. — Ҳозир қишки юмушларни уюшқоқлик билан амалга ошираяпмиз.

Қ. ХОЖИЕВ.

МУҲАНДИС КАСБИНИНГ ОБРЎСИ

Тошкентда ССЖИ илмий ва муҳандислик жамиятлари уюшмаси ҳамда Бутуниттифоқ илмий-техникавий ва иқтисодий жамиятлари жумҳурият бошқарувларининг бирлашган пленуми бўлиб ўтди. Шу ташкилотларнинг иш шакллари ва усулларини такомиллаштириш, улар фаолиятининг самарадорлигини ошириш муаммолари муҳокама қилинди.

Жумҳурият тараққиёти янги шароитида олимлар, муҳандислар ва мутахассислар меҳнати обрў-эътиборини ошириш соҳасида Ўзбекистон илмий-техникавий жамиятларининг вазифалари тўғрисида Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг вице-президенти, жумҳурият фанлар академиясининг академиги Т. Р. Рашидов маъруза қилди.

Маърузада, пленум қатнашчиларининг нутқларида шу нарса таъкидлаб ўтилдики, ҳозир Ўзбекистон халқ хўжалигида 280 мингдан кўпроқ муҳандис, олий маълумотли мутахассис ва 450 мингга яқин техник меҳнат қилмоқда. Бундан ташқари техника олий ўқув юртлари ҳар йили 18 минг, техникумлар эса 55 мингдан кўпроқ малакали мутахассис тайёрлаб бермоқда.

Ҳозир муҳандислар фаолиятини кучайтириш соҳасидаги ғоят туб чора-тадбирларни амалга оширмай туриб халқ хўжалигининг тузилишидаги чуқур номутаносибликларни тугатиб бўлмайди, деб таъкидлашди нотиқлар. Иқтисодиётнинг фан-техника тараққиётига мойил эмаслиги, меҳнатга ҳақ тўлашдаги «текисчилик», шу мутахассисларнинг ҳуқуқий ва ижтимоий жиҳатдан ҳимояланмаганлиги муҳандис касбининг обрўси пасайиб кетишининг асосий сабабларидир.

Ўзбекистон илмий-техникавий жамиятлари, дейилди пленумда, ўз мақоми ва вазифаларини ўзгартиришлари, иш шакллари ва усулларини янгилашлари зарур. Бу йўлда ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки қадамлар қўйилди. Жамият бошқарувлари таркибида вужудга келтирилаётган янги тузилмалар истеъдодли муҳандисларни жалб этиш имконини беради. Жамиятларнинг хўжалик ҳисобидаги фаолияти кенгайиб, уларнинг ўзини ўзи пул билан тўла-тўкис таъминлашга ўтишларига кўмаклашмоқда.

(ЎзТАГ).

Райимбой Нуруллаев намунаси

Қўшкўпир ноҳиясидаги «Ленинград» жамоа хўжалигининг аъзоси Райимбой Нуруллаев Хоразмнинг энг яхши боғбони сифатида эътироф қилинди. У «Ҳосил байрами»да ўтказилган мусобақада ғолиб чиқди.

Бу йил у бошлиқ бригада 70 гектар боғнинг ҳар гектаридан ўрта ҳисобда 122 центнер турли мева ва резаворлар — олма, олча, олхўри, беҳи, гилос, шафтоли, бошқа меваларни етиштирди. Жамоада меҳнат қилаётган ҳар бир боғбоннинг ўртача маоши 530 сўмни ташкил этди. Бу чегара эмас, дейди Р. Нуруллаев. 1990 йилда бригада жамоа хўжалигига 200 минг сўмдан кўпроқ соф даромад келтирди.

Боғбонлар муваффақиятининг асоси дарахтларни парваришлаш борасидаги барча тадбирларни ўз вақтида амалга оширишдир. Бригада боғини саноат асосида яратилган боғ деб аташ мумкин. Дарахтларнинг оралиғи кенг, шу сабабдан ерларни ҳайдаш, зараркунандалардан тозалаш, суғориш ишлари техника ёрдамида амалга оширилади. Ҳозирча фақат меваларгина қўлда териб олинмоқда.

Бу боғ Р. Нуруллаевнинг ташаббуси билан йигирма йилдан олдин бунёд этилганди. Бригаданинг кўчат етиштирадиган майдони ҳам бор. Ҳар бир қарич ердан унумли фойдаланишмоқда. Дала шийпонлари олдига, йўл чеккаларига, ариқларнинг лабларига мева дарахтлари ўтқазилган.

Боғбонлар ўз меҳнатлари билан етиштирилган ҳосил нест-нобуд бўлмаслигига ҳаракат қиладилар. Боғда ер остида мева сақланадиган омбор қурганлар, бу билан меваларни узоқ муддат сақлаш борасидаги қадимий услубни тиклаганлар.

Боғ ўзига хос илғор тажриба мактабига ҳам айланди. Бригада бошлиғи кўп йиллик иш даврида ўрганган барча нарсаларини саҳийлик билан ўртоқлашади. Райимбой Нуруллаевни кўпинча бошқаларга намуна қилиб кўрсатишади. Бу унинг катта хизматлари тан олинганлигидан, яхши ишлари тақдирланаётганидан далолат беради.

Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқи Президентининг фармони

УРТОҚ М. ҚАЮМОВГА СОЦИАЛИСТИК МЕҲНАТ ҚАҲРАМОНИ УНВОНИ БЕРИШ ТЎҒРИСИДА

Совет кино санъатини ривожлантиришдаги жуда катта хизматлари ва самарали жамоат фаолияти учун Ўзбекистон ССЖ илмий оммабоп ва ҳужжатли фильмлар киностудиясининг кинорежиссёри Малик **Қаюмов**га **Социалистик Меҳнат Қаҳрамони** унвони берилиб, **Ленин** ордени ҳамда **«Ўроқ ва Болға»** олтин медали топширилсин.

Совет Социалистик Жумҳуриятлари Иттифоқининг Президенти

М. ГОРБАЧЕВ.

Москва, Кремль.
1990 йил 5 декабрь.

ШОШИЛИНЧ ТАДБИРЛАР КЕРАК

ССЖИ Президенти М. С. Горбачев совет кишиларининг мамлакатда турли-туман беҳаё, сохта табобатга оид адабиётларнинг, шаҳвоний ҳисларни ифода этувчи видеофильмларнинг ва бошқа шунга ўхшаш нашрларнинг тарқалаётганидан ташвишда эканликларини эътиборга олиб, «Ижтимоий маънавиятни муҳофаза этиш юзасидан шошилинч тадбирлар ишлаб чиқиш тўғрисида»ги фармойишга имзо чекди.

Шу мақсадда ССЖИ маданият вазири Н. Н. Губенко бошчилигида комиссия тузилди. Комиссия таркибига марказий давлат ва жамоат идораларининг вакилларини киритиш, шунингдек бу ишга иттифоқ ва мухтор жумҳуриятлар маданият идораларини жалб этиш мақсадга мувофиқ деб топилди.

Комиссия тадбирларни ишлаб чиқишда беҳаёликни тарғиб қилиб бойлик орттиришга қарши курашга ва ижтимоий маънавиятни ҳимоя қилишга оид халқаро ҳуқуқ ҳужжатларини, бошқа мамлакатларнинг бу соҳадаги тажрибасини ҳисобга олиш тавсия қилинди.

(ТАСС).

Делегат мулоҳазалари

СЎЗИМИЗДА УСТИВОР БЎЛСАК...

Ўзбекистон Компартияси XXII съезди биринчи босқичидан буён орадан ярим йил ўтди. Бу барча коммунистлар қатори биз— делегатлар учун ҳам катта имтиҳон даври бўлди. Анжуманда ўртага қўйилган долзарб масалаларни ҳал этишга қатъий киришиш навбатдаги босқичга амалий таклифлар билан келиш лозим эди. Эътироф этиш керак: Ўзбекистон Коммунистик партияси тарихида бундай ошкора ва мунозараларга бой съезд бўлган эмас. Делегатлар ўзларини тўлқинлантираётган, тараққиётга тўғаноқ бўлаётган муаммоларни дадил ўртага қўйдилар. Бир нарса кишини қувонтиради: КПСС XXVIII съездидан кейин жумҳурият партия ташкилоти жанговарлиги ошди, коммунистларнинг раҳнамолиги кучайди. Қуйи бўғинларда хайрли ташаббуслар юзага келиб, оммалашди. Деҳқонларимиз иқтисодий жиҳатдан ўзларини анча тутиб олдилар.

Равшанки, съезднинг биринчи босқичида Ўзбекистон ССЖнинг сиёсий суверенитети, иқтисодий мустақиллигини таъминлашга қаратилган йўллар ҳамда амалий ҳаракатлар белгиланди. Қутлуғ режанинг муайян қисми амалга ошди. Мана энди жумҳуриятимизнинг сиёсий суверенлиги масаласи узил-кесил ҳал этилди. Бугунги анжуманда Ўзбекистон Компартиясининг мустақиллигини таъминлаш борасида дадил қадам қўйилишига шубҳа йўқ. Ўртоқ И. А. Каримов съездда ҳозирги кундаги ижтимоий-иқтисодий аҳвол, ечимини кутаётган муаммолар хусусида алоҳида тўхталгани кўпгина нарсаларни ойдинлаштириб берди. Партия, давлатимиз сўз ва иш бирлигига амал қилиб, инсон омилига эътиборни кучайтирди. Президентимизнинг ҳаётбахш фармонлари қишлоқ кишисининг қаддини тикламоқда, уларнинг келажакка бўлган ишончини мустаҳкамламоқда. Қишлоқларни тўла газлаштириш, ўқитувчиларнинг маошини ошириш, турмуш даражасини яхшилаш, пахтакор шаънини улуғлашга қаратилган ғамхўрликлар шулар жумласидан.

Мен кекса коммунист сифатида партиянинг қудратига ишонаман. Энг оғир дамларда КПСС сафидан намойишкорона чиққан, муқаддас партия билетини ёқишгача бориб етган кимсалар қанчалик катта хатога йўл қўйганликларини ниҳоят тушуниб етадилар. Бироқ сўнгги пушаймоннинг фойдаси йўқ. Зеро, бозор иқтисодиётига ўтишга тайёргарлик жараёнида майда гап-сўзларга учиш, мажлисбозлик қилиб вақтни зое ўтказиш инқирозга олиб боришини кўпчилик тушуниб етаяпти.

Ҳа, ҳаёт омилкор, тадбиркор, тежамкор бўлишни тақозо этаяпти. Хўжалик раҳбари сифатида бизни ўйлантираётган баъзи масалалар хусусида тўхталмоқчиман. Жумҳуриятимизда машинасозлик саноати асосан пахтачилик учун ихтисослашган. Ижара пудратига ўтилганлиги ихчам машина-механизмларини кўплаб ишлаб чиқаришга ундаяпти. Айниқса бир йўла қатор жараёнларни бажарадиган техника воситаларини ижарачилар муштоқлик билан кутишаяпти. Бу борада Европа давлатлари тажрибасини кенг қўллаш керак. Сўнгги йилларда хўжалигимизда барча соҳа бирдек ривожланиб, мўмай даромад олинмоқда. Мақсадга эришишда имкониятлардан унумли фойдаланаяпмиз. Жумладан, маҳсулотни қайта ишлаш цехи, 2.400 тонна ҳажмдаги совитиш ускунасига эга бўлган омборхона, бетон қоришмалари тайёрлаб берадиган цех, мўйна цехи каби ёрдамчи тармоқлар иқтисодиётни юксалтиришда муҳим омил бўлаяпти. Уй-жой қуришга эҳтиёж қондирилган. Аҳоли ер билан тўла таъминланди. Жуда кўп оилаларга давлат томонидан узоқ муддатли қарз берилди. Қурилиш материалларини тобора кўплаб келтираяпмиз. Йирик ғишт тайёрлаш цехи ишга туширилди. Консерва маҳсулотлари Россия Федерациясига юборилиб, қардошларимиздан 300 кубметр ёғоч оламиз. Яна бир янгилик: аҳоли саломатлигини таъминлаш мақсадида Малайзиядан даъволаш хусусиятига эга бўлган папайя ўсимлигининг уруғини келтириб кўпайтираяпмиз. «Правда» рўзномасида бу борадаги тажрибамиз ёритилгач, мамлакатимизнинг турли бурчакларидан хатлар келаяпти.

Колхозимиз коммунистлари, меҳнаткашлари Ўзбекистон Компартияси устави ва ҳаракат дастури лойиҳаларини манфаатдорлик билан муҳокама қилдилар. Тарихий ҳужжатларга кўз югуртирар эканман, қалбимни илиқ ҳислар чулғади. Негаки, мустақиллик сари дадил қадам ташланди. Устав лойиҳасида коммунистларнинг гарантияланган ҳуқуқлари ўз ифодасини топиши керак. Шунинг учун унинг иккинчи боб 8-бандидаги «...унинг Конституцияда белгиланган ва бошқа ҳуқуқлари камситилган тақдирда ор-номуси ҳамда қадрқимматини ҳимоя қилишни таъминлайдилар» деган жумлани **«...ҳимоя қилишга кафолат беради»** деб тузатишни таклиф этаман. Токи ҳар бир коммунист ўз ҳақ-ҳуқуқлари тўла ҳимояланишига ишонч ҳосил қилсин. Ҳар бир инсон яхши ният билан ўз тақдирини партия билан боғлайди. Жазо бериш билан чўчитадиган пайтлар ўтиб кетди.

Съезд делегати сифатида партиянинг обрўси нима учун муайян даражада пасайганлиги борасидаги фикрларимни ҳам ўртага ташламоқчиман. Аввало айрим раҳбарларнинг сиёсати ленинча принципларга зид эканлигини юрак ютиб эътироф этувчилар бўлмади. Турғунлик йиллари хўжалик раҳбарлари вилоят ёки район партия комитетларига чақирилса, «Тинчликмикан, бирор чора кўришмаса эди», — деб ҳадиксирашарди. Яширишнинг ҳожати йўқ: ўша пайтларда партия комитетлари жазо берадиган аппаратга айланиб қолганди. КПСС сафига кираётган мутахассислар, зиёлиларининг баъзилари бирор мартаба эгаси бўлишни мақсад қилиб қўйганди. Қайта қуриш, ошкоралик шарофати туфайли адолат ҳар жабҳада тантана қилмоқда. Ҳаётий ҳақиқат шуки, партия халққа ён босса, унинг орзу-умидларини рўёбга чиқарса, омма ҳам ўз навбатида партияни ёқлайди, ишончи, эътиқоди мустаҳкамланади. Ҳозирги кунда турли уюшмалар юзага келаётганлигидан чўчимаслик керак. Коммунистик партия халқнинг мақсадини улардан аввалроқ англаши ва амалга ошириши зарур. Бугунги анжуманда бу ҳақда алоҳида гап бориши аниқ.

Р. АКБАРОВ,
Тошкент районидаги Карл Маркс номли жамоа хўжалиги бошқаруви раиси, Ўзбекистон ССЖ халқ депутати.

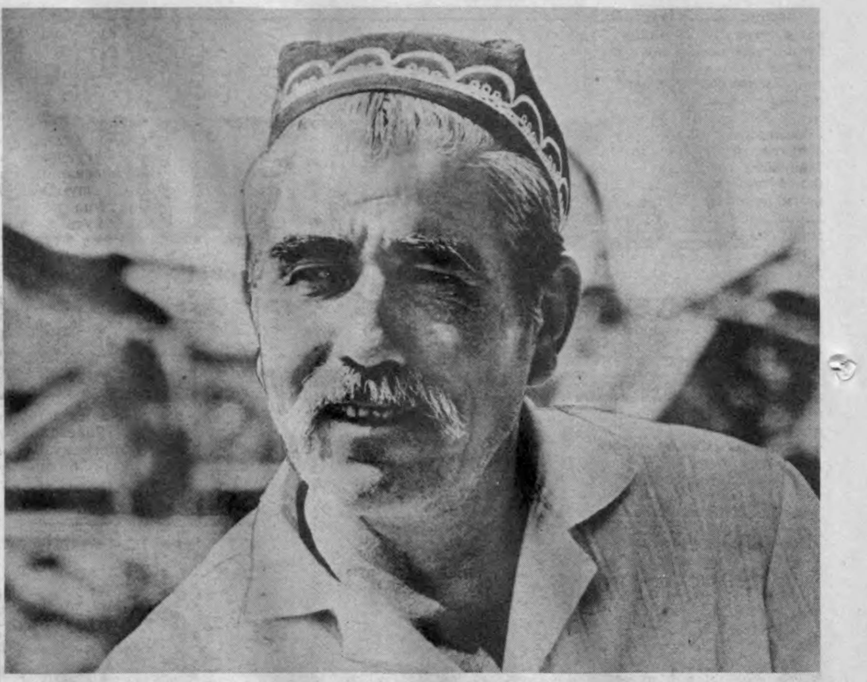

Шовот районидаги «Колос» давлат хўжалигининг ишчи ва хизматчилари устахона мудири Қушназар Жумабоевни бизнинг фахримиз деб аташади. У узоқ йил механизаторлик қилиб, ҳосилни ўз вақтида йиғиштириб олишда жонбозлик кўрсатди. Меҳнат унумдорлигини ошириш, КПСС аъзоларининг раҳнамолигини кучайтиришга қаратилган хайрли ҳаракатларнинг бошловчиси бўлди. Мураббий 8 нафар лаёқатли шогирд тайёрлади, техниканинг умрини узайтиришда намуна бўлди. Қ. Жумабоев яхши тарғиботчи ҳамдир. Ўзбекистон Компартияси устави ҳамда ҳаракат дастури лойиҳаларининг моҳиятини ишчиларга қунт билан тушунтирди, қимматли таклифларни ўртага ташлади. Айни кунларда хўжаликда техникани созлаш ишлари уюшқоқлик билан олиб борилмоқда. Муҳим тадбир тез ва сифатли амалга оширилаётгани устахона мудирининг омилкорлиги, ташкилотчилиги шарофатидир.

СУРАТДА: ташаббускор коммунист Т. Жумабоев.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ИҚТИСОДИЁТ ЖАБҲАСИДА

ИШГА ЖИДДИЙ КИРИШИЛДИ

Учқўрғон ноҳиясидаги Партия XXIV съезди номли жамоа хўжалигида ёрдамчи тармоқларни ривожлантиришга жиддий киришдилар. Хўжаликда консерва цехи ишлаб турибди, ғишт, асфальт, оҳак ишлаб чиқаришмоқда, бетон қоришмаси тайёрлашмоқда. Яқинда эса асаларичилик ва мўйначиликни ўзлаштира бошладилар. Жамоа хўжалиги шу мақсадда 50 қути ари уясини ва ўнлаб сув каламушини сотиб олди. Хўжалик беда уруғи етиштириш ва уни сотишдан ҳам катта фойда олмоқда. Чунончи, ўтган йили беда уруғини сотиб 110 минг сўм даромад қилдилар, бу йил эса бедазорларни икки баравар — 50 гектаргача кўпайтирдилар.

— Тикувчилик цехини ҳам очдик, — дейди жамоа хўжалиги ёрдамчи тармоқларини ривожлантириш бўйича катта мутахассис Искандар Назарқулов. — 20 та тикув машинаси сотиб олдик, бино масаласини ҳам ҳал қилдик — цехни кўпинча бўш турадиган меҳмонхонага жойлаштирдик. Ходимларни ҳам танладик. Ўрта мактабни битирган қизларимизни Чортоқ тикувчилик ҳунар-техника билим юртига ўқишга юбордик, улар тикувчилик касбини ўрганиб қайтишди. Цехда ёстиқ жилдлари, чойшаблар, болаларнинг фартукларини тикишмоқда. Зулҳумор Холмирзаева, Марҳамат Аҳмаджонова, Шоира Мамадалиева, Сожида Маҳмудова ва бошқа тикувчилар аҳолидан буюртмалар олишмоқда, ҳамқишлоқларига пулли хизмат кўрсатишмоқда.

ТОШКЕНТЛИКЛАР УЧУН

«Иваново» давлат хўжалиги фермасидан ҳар куни Тошкент сут комбинатига олти тонна сут жўнатилмоқда. Ана шу сутнинг ярим тоннадан кўпроғи сут соғувчи Озода Омонованинг ҳиссасига тўғри келади. Унинг қарамоғида 40 та наслдор сигир бўлиб, бу сигирларнинг ҳар бири кунига 15—16 килограмм сут бермоқда. Озода сингари ғайратли кишиларнинг меҳнати давлатга сут топшириш йиллик режасини ошириб бажаришда хўжаликка ёрдам берди.

Пойтахт вилояти Калинин ноҳиясининг фермалари тошкентликларга ана шу маҳсулотни етказиб берувчи асосий хўжаликлардан ҳисобланади. Улар йил бошидан буён 10216 тонна сут жўнатишди — топшириқ муддатидан илгари бажарилди. Умумий муваффақиятга «Иваново», Ўзбекисстон ССЖ 50 йиллиги номли давлат хўжаликлари, Калинин номли, Куйбишев номли, Партия XX съезди, Свердлов номли жамоа хўжаликлари, «Ўзбекистон» паррандачилик фабрикасининг сут фермаси салмоқли ҳисса қўшдилар.

ШИФОБАХШ МЕВАЛАР

Яккабоғ ўрмон хўжалигида наъматак қип-қизил бўлиб етилди. «Ёввойи атиргул» меваларини териб оладиган вақт келди. Тайёрловчиларнинг кайфияти яхши— бу гал ҳосил мўл бўлди, қуритилган ҳолда камида 60 центнер наъматак ҳосилини тайёрлаш имкони бор.

Йошкароладаги витамин заводи ана шу маҳсулотнинг асосий истеъмолчисидир. Шартномаларга мувофиқ Ўзбекистон шифохоналари ҳам наъматак меваларини олади.

Келажакда ўрмон хўжалигида наъматакзорларни барпо этиш кўзда тутилмоқда. Шу мақсадда 25 минг туп кўчат тайёрлаб қўйилди, улар ҳозир ерга кўмилган, баҳорда эса икки гектарли тоғли ерларга ана шу кўчатлар ўтқазилади. Орадан тўрт йил ўтгач, бу кўчатлар мева бера бошлайди. Наъматак узоқ яшайди — орадан 10 йил ўтгандан кейингина кўпроқ мева бера бошлайди.

Боёвут районидаги «Боёвут» давлат хўжалигида барча тармоқлар жадал ривожланаяпти. Омма муҳокамасидан ўтказилиб тузилаётган аниқ тадбирлар шарофати туфайли иқтисодиёт йил сайин юксалмоқда, қишлоқлар чирой очмоқда. Етакчи соҳа дарғалари ҳақида гап кетганида «Ўзбекистон 40 йиллиги» бўлими бошқарувчиси Музаффар Сафаров номи биринчилар қаторида тилга олинади. 1954 йилдан КПСС аъзоси, Улуғ Ватан уруши иштирокчиси бўлмиш бу табаррук инсон меҳнатда ва шахсий ҳаётда барчага намуна. Вилоят кенгашининг депутати сифатида сайловчилар наказларини вақтида бажаришга эришмоқда. Унинг жонбозлиги туфайли маданий-маиший муассасалар қурилиб, ишга туширилди, хонадонлар газлаштирилди.

Музаффар ака ўзига ҳам, бошқаларга ҳам ғоят талабчан. Ваъзхонликдан нарига ўтмаётган, бўшашувчанликка йўл қўяётган КПСС аъзолари фаолиятига ҳаққоний баҳо беради. Жанговар сафлар софлиги ҳамда жипслиги учун курашади. Унинг таъкидлашича, Ўзбекистон Компартияси устави ва ҳаракат дастури лойиҳаларининг муҳокамаси жараёнида хўжаликдаги муҳит, партия аъзоларининг ўз бурчларини қандай бажараётганликлари назардан ўтказилади. Цех партия ташкилотлари муҳим ҳужжатлар юзасидан билдирилган таклиф-мулоҳазаларни умумлаштириб, қўшимча тадбирлар белгиладилар. Буларнинг ҳаммаси интизомни мустаҳкамлаш, топширилган иш учун масъулиятни кучайтиришда муҳим омил бўлди. Музаффар Сафаров бошлиқ бўлим заршунослари бу йил қувончли натижаларни қўлга киритдилар. Ҳар гектар ердан 30,6 центнер ўрнига қарийб 33 центнердан оқ олтин йиғиштириб олинди. Қувончлиси шуки, ҳосилнинг 120 тоннасини Музаффар аканинг ўғли Қаҳҳоржон ўз машинаси бункеридан тўкди.

СУРАТДА: пахта устаси, ташаббускор коммунист М. Сафаров.

МУҲИМИ—ТИНЧЛИК, ҲАМЖИҲАТЛИК

Ромитан районидаги Карл Маркс номли жамоа хўжалигининг Урганжиён қишлоғида табаррук отахон яшайди. У ибратли ҳаёт йўлини босиб ўтган, мустаҳкам эътиқоди, довюраклиги, ҳаётга чуқур муҳаббати туфайли ўлимларни доғда қолдирган. Бир пиёла чой устида суҳбатлашиб ўтирибмиз. Ҳурматли муйсафид суронли йиллардаги хотираларни ҳаяжон ила сўзлайди.

1942 йил баҳорида ватан ҳимоясига отланди. 2-Белоруссия фронти таркибида жангга кирди.

— Қисмимизда ўндан ортиқ миллат вакиллари бор эди, — дейди ота. — Улар ҳаёт-мамот жангларида қўлларидан келганча бир-бирларини суяшарди. Дўсти учун жонини фидо қилганларнинг кўпини кўрдим. Ҳамжиҳатлик ҳар қандай балоларни даф этишга қодир. Ленинград, Новгород, Болтиқбўйи жумҳуриятлари учун олиб борилган шиддатли жангларда душманга қирон келтирдик.

Нарзулла Рўзиев ҳаяжонини босиш учун бир сония ўйга толди. Сарғайиб кетган суратларга синчков тикилди. Сўнг ҳикоясини давом эттирди.

— Эрта баҳор. Аммо майсаларни қалин қор қоплаган. Бундай шароитда жанговар ҳаракатларни муваффақиятли амалга ошириш қийин. Фақат қўққисдан бошланадиган ҳужумга умид қилардик. Оқшом кўниши билан совуқ зўрайди. Аскарлар бир-бирларининг пинжига кириб, ҳужум олдидан мизғиб олишаётганди. Бир дона сигаретани ўттизқирқ киши баҳам кўрарди. Тонгга яқин артиллерия мадади остида олға ташландик. Немислар қаттиқ қаршилик кўрсатишарди. Айниқса Эстониянинг чекка қишлоғи учун зўр бериб курашишга тўғри келди. Командирнинг буйруғига кўра қулай ерга ўрнашиб олиб, пулемётимни ишга солдим. Босқинчилар жон талвасасида қоча бошладилар. Фурсатдан фойдаланган қуролдош дўстларим кетма-кет граната улоқтирдилар. Ҳамма ёқни қора қуюн қоплади. Дарахтлар даҳшатли ёнарди. «Ура» садолари остида ҳужумга ўтилди. Шу пайт чўғдай нарса чап оёғимга қадалди, кўз ўнгим қоронғилашди. Бутун иродамни қўлга олиб олға интилдим. Оёғим ўзимга бўйсунмасди. Дўнгликка базўр тирмашдим. Дайди ўқ кўксимга тегиб, юз тубан ағдарилдим. Кўзимни госпиталда очдим. Шифокорлар ҳаётимни сақлаб қолиш учун бор имкониятни ишга солдилар. 1944 йилда уруш ногирони сифатида она қишлоғимга қайтдим.

Собиқ жангчи саломатлигини мустаҳкамлагач, ўзини меҳнатга урди. Қирқ йил мобайнида Челанғу алоқа бўлимига моҳирлик билан бошчилик қилди. Коммунист, мураббий сифатида хайрли ишларга бош-қош бўлди. Колхозимиз меҳнат аҳли ажойиб инсон Н. Рўзиев билан фахрланади. Ота янги анъаналарни ҳаётга жорий этиш, ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш ишига муносиб ҳисса қўшмоқда. Маҳаллаларда ўтказаётган жонли суҳбатлари кишиларда катта қизиқиш уйғотаяпти. III-даражали Шуҳрат ордени, II-даражали Улуғ Ватан уруши ордени соҳиби Н. Рўзиев саккиз нафар фарзанднинг отаси, қирқ нафар набиранинг бобосидир. Ҳаётга иштиёқи туфайли 45 йилдан буён қўлтиқтаёқда бўлса-да, ўзини ҳамиша сафда деб билади. Ҳар бир кунни хайрли ишларга бағишлайди. Нарзулла ака яқинда литвалик дўсти Борис Рубандан мактуб олди. Унинг сўнгида қуйидаги сатрлар бор:

«Қадрли дўстим, туғилган кунинг билан самимий табриклайман. Эсингдами, ўша, жанг суронлари. Дўстлигимиз, ҳамжиҳатлигимиз абадий бўлсин. Зеро, бу барча ютуқларимизнинг бош омилидир».

— Ўзбекистон Компартиясининг XXII съезди иккинчи босқичи иш бошламоқда, — дейди суҳбатимиз охирида ҳурматли отахон. — Муҳокама этиладиган тарихий ҳужжатларда миллатлараро муносабатларни соғломлаштириш, унга қудратли омил бағишлаш лозимлиги ўз ифодасини топиши керак. Тинчлик, ҳотиржамлик, тотувлик бўлмаса, ҳеч нарсага эриша олмаймиз.

С. БЕШИМОВ.

Пахта жумҳуриятимизнинг асосий бойлиги, Бутуниттифоқ жамғармасига етказиб берадиган олий тортиғидир. Буни съезд делегати, Ўзбекистон ССЖда хизмат кўрсатган пахтакор Муҳаббат Фахриддинова (суратда) яхши тушунади. Асл деҳқон фарзанди ёшлигидан хосиятли касбга ихлос қўйди. Механизаторлар тайёрлаш курсини муваффақиятли тугаллаб, техника қудратини амалда намойиш этди. Ҳар мавсумда пўлат этакдан 150 тонна атрофида оқ олтин тўкди.

Вақт ўтиши билан у Олтиариқ районидаги Энгельс номли колхознинг уста деҳқонлари сафидан ўрин олди. Пудратни жорий этишда жонбозлик кўрсатди, механизаторлар сафини кенгайтиришга муносиб ҳисса қўшди. Колхоз раҳбарлари коммунист деган улуғ номни ҳалол меҳнати билан оқлаб келаётган механизаторни қолоқ бригадага бошлиқ этиб тайинлашди.

Муҳаббатхон бутун куч ва маҳоратини ишга солди. Меҳнаткашларнинг унумли ишлаб, кўнгилли хордиқ чиқаришлари учун қулай шароит яратди. Бригада партия ташкилоти бошчилигида оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий ишларни жонлантирди. Тадбирларни сифатли амалга оширишда шахсий намуна кўрсатди. Натижада иш олдига босди. Бу йил 70 гектар ерга чигит экишди. Омилкорлик, техника шарофати туфайли ҳосилдорлик гектарига 10 центнер ошди. Мусобақа ғолиблари айни кунларда қишки юмушларни уюшқоқлик билан олиб боришмоқда. Тўрт фарзанднинг онаси, бригада бошлиғи М. Фахриддинованинг кўп йиллик меҳнатлари партия ва давлатимиз томонидан муносиб тақдирланган: Ленин ордени, Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотланган.

— Ҳар бир КПСС аъзоси қайта қуришни амалда қўллаб-қувватлаши керак, — дейди моҳир заршунос. — Шундагина партия ташкилотларининг жанговарлиги ортади, жамиятдаги нуфузи мустаҳкамланади.

Коммунистлар ҳақида ҳикоялар

ЧЎЛ ДАРҒАСИ

Бийдай чўл. Борлиқни сутдек ёритиб турган ой юзини қора булутлар қоплади. Кунчиқар томондан кўтарилган тўзон шиддат билан қишлоққа ёпирилиб келарди. Ҳали тўла қуриб битказилмаган уй олдидаги кроватда чордана қуриб ўтирган мўйсафид табиат нағмасига парво қилмай, ўз хаёллари билан банд.

— Дунёнинг ташвишлари сизнинг бошингиздами-а? Одамларга ўхшаб рўзғор, бола-чақага ҳам қаранг-да.

Мўйсафид ён дафтарини хотиржам варақларкан, хотинига юзланди:

— Бундоқ ўтир. Қўлбола палов дамлашни биласанми?

— Савил, шу пайтгача аммангиз келиб овқат қилиб бераётганмиди? Ҳар ҳолда эплаштирармиз.

— Аччиқланма, шу дегин Тошкентдан меҳмон келган. Гапига қараганда Ўзбекистон қишлоқларида ер бемалол эмиш. Янги совхоз тузамиз деб, барчамизни қўриққа даъват этаяпти.

Абдукалом ака умрдошига синчков назар ташлаб, сўзида давом этди.

— Ўйланиб қолдим. Ахир фарзандлар бирин-кетин шоширишаяпти. Чўлга борсак бахтимизни, ўз ўрнимизни топсак ажаб эмас. Ғафур, Саттор, Абдусамат, Абдуқаҳҳор ҳам ишдан қочадиганлардан эмас.

Эр-хотин туни билан маслаҳатлашиб чиқишди. Охироқибат Абдукалом ака оила аъзоларини кўндира олди. Шундай қилиб Тожикистоннинг Пролетар районидаги Қўрғонча қишлоғида истиқомат қилувчи катта оила аъзолари яхши ният билан чўлга отландилар.

...Даштни кесиб ўтган илонизи йўлда икки отлиқ кўринди. Олдиндагиси ён-атрофга назар ташлаб, нималарнидир мулоҳаза қилгач, шеригига деди:

— Фикрингиз тўғри, директор бува. Бу ерларда деҳқончилик қилишнинг ўзи бўлмайди. Фақат иродали, омилкор кишиларгина мақсадга эриша оладилар.

— Ташвишланманг, одамлардан кўнглим хотиржам, — фикрини ифодалади директор. — Икки йил оғир бўлади. Аммо коммунистлар ҳеч қачон қийинчиликдан чўчишмаган. Сиз ҳам ўғилларингизни заршунослар сафига қўшсангиз чакки бўлмасди. Пахта йўли — ойдин йўл. Маслаҳатга юришса, албатта бир ердан чиқишади.

Тун аста-секин ҳукмронлик қилмоқда. Борлиққа чўккан сукунатни итларнинг хуриши бузиб турарди. Совуқ зўраймоқда. Абдуқаҳҳор Ғафоров елкасига пальтосини ташлаганча қайсидир адабиётни варақларди. Эшик очилиб, қабулхона секретари кирди.

— Директор чақираяптилар. Кайфиятлари йўқ. Ярим соатдан буён бош агроном ва икки мўйсафид билан нима ҳақдадир тортишишаяпти.

Абдуқаҳҳор тараддудланиб раҳбар ҳузурига кириб келди. Директор Раҳмон Шаҳбозович Саитов жон койитиб гапирарди.

— Ўзингиз ўйланг, қачонгача хўжалигимиз ўрта совхозлар қаторида юради. Аваллари баҳона бор эди: ичимлик сув етишмайди, йўллар асфальтланмаган, уй-жой танқис... Орадан саккиз йил ўтгандан кейин ҳам у-буни рўкач қилсак ярашмас.

Хонага йиғилганлар унинг сўзларини берилиб тинглашарди.

— Тўғри, мен чўлда янги одамман. Баъзи нарсаларни фарқига бормаётгандирман. Биргалашиб бош қотирайлик-чи, мушкул аҳволдан чиқишнинг йўл-йўриқлари топилиб қолар? Бироқ бир нарса аниқ, коммунистлар раҳнамолиги таъминланмаган, етакчи мутахассислар ҳамон эскича ишлашаяпти. Одамлар қалбида ишонч, иштиёқ уйғотиш ҳақида лозим даражада қайғурмаяпмиз.

Абдуқаҳҳор директор қабулидан муздек бўлиб чиқди. Тун қуюқлашиб борарди. Кўкда юлдузлар чамани. Кун бўйи тер тўкиб ишлаган чўлқуварлар уйқуга кетишган. Шу пайт Абдуқаҳҳор оёқ товушини эшитди.

— Кўпам диққат бўлаверма, ука. Билсанг раҳбаримиз ҳақиқатни гапирди. Чамаси дастлабки натижалар билан кифояланиб қолдик.

Биринчи бўлим бошқарувчиси шеригининг елкасидан тутиб ўзига қаратди.

— Чиндан ҳам 23 гектар ер бекор ётибди. Жигарларинг билан ташаббус кўрсатсанг чакки бўлмасди.

Абдуқаҳҳор маъқул ишорасини қилди.

Февраль ойи илиқ келди. Кечалари ер яхлаётган бўлса-да, кундузи қуёш саховатлик билан нур сочарди. Дилларни яйратиб бодом гуллади. Борлиқ яшнаб, яшариб кетди. Абдуқаҳҳор шодон кайфиятда отаси Абдукалом боғбон ҳузурига кириб келди.

— Кел, ўғлим, пул керакми ёки маслаҳат?

Абдуқаҳҳор ҳаҳолаганча отасини меҳр билан қучди.

— Ичимсиз дада. Ҳайронман, ернинг тагида илон қимирласа биласиз. Тўғриси бошим қотди. Директорнинг танқидидан кейин тинч ухлолмаяпман. Хўп десангиз 30 гектарлик ташландиқ ерда деҳқончилик қилсак.

— Яхши ният. Бироқ хаёл бошқа, ҳаёт бошқа. Уялтириб қўймасаларинг бўлгани.

— Асло. Фақат ишбоши ўзингиз бўласиз. Қолаверса институтда олган билимларим, панд-насиҳатларингиз асқотар деб ўйлайман.

Нуроний фарзандига бир сония меҳр билан тикилди. Чеҳрасига нур ёғилди.

— Худога шукр, берган тузимни оқлаяпсизлар, — деди ота титроқ товушда. — Эсингда бўлсин, техникага суян, заминни ардоқла, уни маҳаллий ўғитга тўйинтир. Шундагина мақсадга эришиш мумкин.

Эртаси куни Абдуқаҳҳор директорга аризани топширди.

— Ташаббусинг учун раҳмат, аммо сен ўз соҳанг бўйича ишлашинг керак, — эътироз билдирди раҳбар.

— Шаштимни қайтарманг, оиламиз билан маслаҳатни бир ерга қўйдик. Қолаверса, биз — коммунистлар энг оғир бўғинда фаолият юритишимиз керак-ку?!

Ёш пахтакор аҳдида қатъий турди. Акаси Саттор, кеннойиси Марям, синглиси Мавлуда ва умрдоши Қимматой билан янги ер ўзлаштирди. Ҳисобдан чиқарилган тракторни қайта созлади. Қатор ораларига ўзи ишлов берди. Яхши ният билан ерга чигит қадашди. Ҳар бир ниҳол меҳр зиёси билан ардоқланди. Звено аъзолари мажбуриятга яраша ҳосил тўплаш учун қаҳрамонона меҳнат қилдилар. Натижа чакки бўлмади. Ҳар гектар ердан режадаги 17 центнер ўрнига 28 центнердан чўл дурдонаси йиғиштириб олинди. Меҳнатсеварларга 8 минг сўм мукофот пули берилди. Келаси йили ҳосилдорлик гектарига 31 центнерга етди.

Кузакда Абдуқаҳҳор Ғафоров яна отаси ҳузурига шошилди.

— Хўш, яна нима гап?

— Ерни ижарага олсак қандай бўларкин?

— Илғорлар тажрибаси билан танишдингми, бу усул мўл, арзон ва сифатли ҳосил олиш манбаи эканлигига тўла ишондингми?

— Бўлмасамчи, трактор, пахта териш машинаси ва культиватор сотиб олмоқчимиз. Кўпчилик бизни қўллаяпти.

— Муҳими ўзингда ишонч, иштиёқ бўлсин. Астойдил йиғласанг, сўқир кўздан ёш чиқади, дейдилар болам.

Яқинда ташаббускор йигит билан шийпонда учрашдик. У ижара афзалликлари ҳақида тўлқинланиб ҳикоя қилди. Келаси йили 100 гектар ерда деҳқончилик қилармиш. 20 гектарида озуқа экинлари етиштирилади. Абдуқаҳҳор армонларини ҳам яширмади.

— Бу йил ҳосил кутилганидан зиёда бўлди, — дейди у. — Давлатга 64 тонна сифатли хом ашё топширдик. Биласизми, режадан ортиқча пахтани ўз ихтиёримизга беришса, қаддимизни тезроқ ростлардик. Съездда юқоридаги муаммолар ҳақида қизғин баҳс-мунозара бўлиши тайин. Негаки бозор иқтисодиётига ўтишга тайёргарлик сўмни сўмга уриштиришни тақозо этаяпти.

В. НИКУЛИН.

Бўка районидаги «Кўкорол» давлат хўжалиги.

СУЛОЛА

Мабодо Маҳфират опадан нима учун соғувчилик касбини танлаганлигини сўрасангиз у онасининг гапларини эслайди: «Қизим, — деганди Фазолат буви, — ҳеч бир она фарзандига ёмонликни раво кўрмайди, нотўғри йўлга бошламайди. Мактабни тугатдинг, катта қиз бўлиб қолдинг. Енимга ишга борсанг. Менга кўмаклашиб, ўзинг ҳам у-буни ўрганиб олдинг. Шунча йил фермада соғувчилик қилиб, кам бўлганим йўқ...».

Ўшанда бу маслаҳатга кўнгандек жим туриб қолди. Эртаси куни фермага борди. Фазолат буви мудирга тушунтиргач, ҳаммаси жой-жойига тушгандек бўлди. Оқ халат кийиб, онасига шогирдликка тушди. Махфират касбга ихлос қўйди. Соғувчиликни пухта ўрганди. Орадан уч ой ўтгач, унга алоҳида сигирлар ажратилди. Ёш чорвадор зиммасига масъулият юкланди.

Жавобгарликни чуқур ҳис этган кишида хайрли ўзгариш бўлади. Маҳфират ишга барвақт келишга, кун бўйи говмишлар ёнида бўлиб, уларнинг озуқасидан хабар олишга, жониворларни силаб-сийпаб, парваришлашга одатланди. У ким қанча сут соғаётгани билан қизиқар, илғорларга тенглашиш учун интилар, улардан маслаҳатлар оларди. Дастлаб ишга келган 1961 йилда ҳар сигирдан 2 минг килограммдан ошириб сут соғди. Бу фермада ном қозонган Барфия Жумаеванинг кўрсаткичидан кейинги натижа эди.

Ромитан районидаги Карл Маркс номли жамоа хўжалигининг илғор соғувчиси Маҳфират Насуллаеванинг меҳнат фаолияти шундай бошланганди. Опа ўша кезларни ҳали-ҳануз унута олмайди. Орадан 30 йил ўтди, қанча-қанча ўзгаришлар рўй берди. Бу давр унинг учун қувончли воқеаларга бой бўлди. Оилада чорвадорлар сулоласи бунёдга келди. Маҳфират сингиллари Мухлиса ва Маҳбубани фермага бошлаганди. Ҳозир уларнинг сафи 11 нафарга етди.

Ферма жамоаси сулола сардори Фазолат Тўраевани кексалик дам олишига кузатаётганда, у фахр билан шундай деганди:

— Фарзандларим гапимни ерда қолдиришмади, ишончимни оқлашди, шунинг ўзи менга катта бахт. Касбидан барака топишсин.

Бу гаплар айтилганига ҳам 16 йилдан зиёд вақт ўтди. Фарзандлар эл ўртасида эътибор қозонишмоқда. Маҳфират, Маҳбуба ва Мухлиса Насуллаевалар нафақат жамоа хўжалигида, балки районда, Бухоро вилоятида моҳир соғувчи сифатида танилдилар. Сулола аъзолари фақат сигирлардан мўл сут соғиш билан шуғулланибгина қолмай, балки ферма ижтимоий ҳаётида ҳам фаол қатнашмоқдалар. Ёшларга устозлик қилишмоқда. Бугунги кунда ўзлари билан ёнма-ён ишлаётган Ҳабиба Худойқулова, Ҳабиба Жумаева, Зайнаб Солиева, Жамила Жумаева, Муяссар Ҳусенова сингари ўнлаб соғувчилар сулола шогирдларидир.

Челонғу қишлоқ Шўроси депутати Мухлиса Насуллаева халқ хизматкори сифатида бир қанча хайрли ишларга қўл урди. Бултур фермада 100 бош қорамолга мўлжалланган молхона қурилишини муддатидан олдин битказишга кўмаклашди. Жорий йилда эса озуқа цехи узлуксиз ишлашини таъминлаш, янги айвонни тиклаш учун елиб-югурмоқда.

— Ўтган йили ҳар сигирдан 3.200 килограммдан сут соғиб олгандим, — дейди Маҳфират Насуллаева.— Бу йил 3.500 килограммга етказишни кўзлаяпман. Сингилларим Мухлиса ва Маҳбуба эса ҳар говмишдан 3.000 — 3.100 килограммдан сут соғишмоқчи. Ҳар биримизга 16—17 тадан жонивор бириктилган. Сигирнинг сути тилида. Сервитамин озуқа ва кўк масса сероб бўлган шу кунларда рационга қатъий амал қилиш мўл маҳсулот етиштириш имконини беряпти. Сигирлардан кунига ўртача 9—10 килограммдан сут соғаяпмиз.

Яқинда чорвадор оила аъзолари сулола бошлиғи Фазолат Тўраеванинг қутлуғ 75 ёшини муборакбод этишди. Буви Октябрь тенгдоши, жамоалаштириш ва Улуғ Ватан уруши йилларида, тинч қурилиш даврида ҳалол, камтарона меҳнати билан кўпчилик ҳурматини қозонган. Фарзандларини ҳам ўзи сингари ишчан, серғайрат қилиб тарбиялади. Она айтганидек, инсон учун дунёда бундан ортиқ бахт йўқ.

Б. СУЯРОВ.

Наманганда олинган хабар

ОСОЙИШТАЛИК ЙЎЛИДАН

НАМАНГАН, 5 декабрь. (ЎзТАГ). Шаҳарда гарчи 2 декабрь куни рўй берган фожиали воқеалар билан боғлиқ кескинлик ҳали сезилиб турган бўлса-да, у ердаги вазият изга тушган. Барча корхоналар, магазинлар, транспорт ишлаб турибди, мактабларда машғулотлар олиб борилмоқда. ССЖИ Ички ишлар вазирлигининг бу ерда ташкил этилган муваққат матбуот марказининг раҳбари **А. Л. Ростовцев** ана шу ҳақда маълум қилди.

— Шунга қарамай, энди ҳамма нарса осойишта, можаро тугади ва уни унутиш лозим, деб ўйлаш нотўғри бўлур эди, деди сўнгра у. Ҳозир кўпгина кишиларнинг чеҳрасидан ҳар ҳолда қандай воқеа рўй берди? —деган хавотирли саволни ўқиш мумкин. Мен ҳозир мавжуд тахминий фикрларни баён этишга ҳақли эмасман — бир қанча шундай фикрлар бор ва улар юзасидан тергов олиб борилмоқда. Тергов нормал олиб борилиши учун барча шарт-шароит, зарур материаллар бор.

— Кеча шаҳарда митинг бўлиб ўтгани ростми?

— Мен буни митинг деб атамаган бўлур эдим... Ҳақиқатан меҳмонхона олдида 500 га яқин киши, асосан ёшлар тўпланишди. Улар аслида ҳеч қандай талабларни ўртага қўймадилар ва бирон бир баёнот билан чиқмадилар. Транспорт ҳаракатига ҳалақит бериб, кўчадан ўтаётган автобуснинг ойнасини, «Чорсу» меҳмонхонаси деразаларининг бир нечта ойнасини уриб синдирдилар... Тўғри, битта талаб айтилди: 2 декабрь куни ушланганлар қўйиб юборилишини талаб қилдилар. Бироқ, гап шундаки, ана шу вақтга келиб, ушланганлар тегишли ҳуқуқий ҳужжатлар расмийлаштирилганидан ва улар огоҳлантирилганидан кейин қўйиб юборилган эди. Ҳақиқий айбдорларга келганда улар муносиб жазо оладилар.

— Ҳарбий қисмдаги вазият қандай?

— У ерда ҳамма нарса жойида. Умуман, агар холис гапирадиган бўлсак, солдатлар ҳайратланарли даражада вазминлик кўрсатдилар. Акс ҳолда ҳамма нарса анча фожиали тугаши мумкин эди.

Ўзбекистон ССЖ прокурори **Б. М. Мустафоев** шаҳардаги умумий аҳволга, нормаллашаётган ва назорат қилиб турилган вазиятга берилган ушбу баҳони тасдиқлади.

— Кечаги тун осойишта ўтди, ҳеч қандай можаро қайд этилмади. Бугун тушдан аввал шаҳардаги оддий турмуш тарзини бузган ҳеч қандай воқеа қайд этилмади. 2 декабрь куни бўлиб ўтган воқеалар пайтида азият чекканларга тиббий ёрдам кўрсатилди. Рўй берган ҳодиса юзасидан жиноий иш қўзғатилди, жумҳурият прокуратураси ва ички ишлар вазирлиги, Давлат хавфсизлиги қўмитаси ва Туркистон ҳарбий округи ҳарбий прокуратурасининг ходимларидан иборат оператив-тергов гуруҳи ишлаб турибди. Қандайдир хулосалар тўғрисида гапириш ҳали эрта — айбсизлик фаразини бузиб бўлмайди, терговчилар иши тугашини кутамиз.

Ҳозирги вақтда комсомол фаоллари, байналмилалчи жангчилар, маҳалла қўмиталари ва ҳуқуқни муҳофаза қилиш идоралари вакилларидан иборат дружиначилар жамоат тартибига риоя этилишини назорат этиб турибдилар.

«Наманган ҳақиқати» газетасида ветеранлар шаҳар кенгашининг барча наманганликларга мурожаатномаси эълон қилинди. Мурожаатномада одамлар ақл-идрок билан иш тутишга ва осойишталикка даъват этилади. Мазкур мурожаатномага аҳоли кенг табақалари ўз муносабатини билдирмоқда.

Октябрь районидаги Охунбобоев номли давлат хўжалигида деҳқон-фермер хўжаликлари тобора кўпаймоқда. Айни пайтда 52 оила шу иш билан шуғулланаяпти. Хўжалик уларга 50 гектар ер ажратиб берган. Бу майдонларда мўл озуқа етиштирилди. Шахсий хонадонларда чорвачилик фермалари ташкил этилаётганлиги маҳсулот етиштиришни ошираяпти. Фермерлар жорий йилда 150 тонна гўшт, 277,5 тонна сут тайёрлашни кўзлашаяпти.

СУРАТДА: фермерлар кенгаши раиси Ширингул Алиева (ўртада) илғор чорвадорлар Ўтагул Бойжонова, Замира Миралиева, Сайёра Бекжонова ва Бурама Солибоева билан суҳбатлашмоқда.

Е. БОТИРОВ олган сурат.

Диққат: янгилик

СУВАЙИРГИЧ

Кўпинча эгатга сув таралганда шохариқ четлари емирилиб кетиши содир бўлади. Буннинг олдини олиш учун жўяклар бошига чим босилади ёки сув ўтказмайдиган плёнкалар билан қопланади. Чимни топиш амримаҳол. Сув ўтказмайдиган плёнкалар эса узоқ вақт чидамайди. Суғоришдан кейин культивация қилиш даврида йиртилиб кетади. Бу ўз навбатида тупроқ таркибига ёмон таъсир кўрсатади. Шунинг учун янги усул—эгарсимон сувайиргични эътиборингизга ҳавола этмоқчимиз. У пластмассадан тайёрланган бўлиб, ишлатишга қулай, оғирлиги 250 грамм. Уни суғориш пайтида ишлатиб, сўнгра келгуси йилга олиб қўйиш мумкин.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг механика ва иншоотларнинг сейсмик мустаҳкамлиги институтида сувайиргич намуналари яратилди. Кейинчалик уларни пластмасса заводлари тайёрлаб бериши мумкин. Иқтисодчиларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, ҳар бирининг баҳоси 20 тийиндан ошмайди. У чимга ва сув ўтказмайдиган пардага нисбатан арзон ва чидамли, деҳқоннинг юмушини енгиллаштиради.

А. ШОКИРОВ,
физика-математика фанлари номзоди.

ХОМ АШЁ ЖОЙИДА ҚАЙТА ИШЛАНСИН

Келес жунни дастлабки қайта ишлаш фабрикаси йил бошидан буён Россия, Қозогистон, Туркманистон, Белоруссия ва бошқа жумҳуриятларнинг ўттиздан ортиқ шаҳридаги тўқимачилик корхоналарига беш ярим минг тоннадан кўпроқ хом ашё жўнатди. Режадаги 36,5 миллион сўмлик ўрнига салкам 40 миллион сўмлик жун тайёрланди. 2,5 миллион сўмдан зиёд соф фойда олинди.

Корхона фойдаси асосан ишчи ва хизматчиларни моддий рағбатлантириш, уларнинг ижтимоий, маданий-маиший эҳтиёжларини қондириш ҳамда ишлаб чиқаришни такомиллаштиришга сарфланмоқда. Масалан, саралаш цехида чанг-тўзон ютгич ускуналар ўрнатилди, фабрика участкалари газда иситишга ўтказилди. Янги болалар боғчаси, участка поликлиникаси, мева-сабзавот дўкони қурилди. 12 ишчи оиласига олти сотихдан ер участкаси олиб берилди. Меҳнат ветеранлари ва пенсионерларга алоҳида ғамхўрлик қилинмоқда.

Аммо ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштиришга ҳар қанча ҳаракат қилинмасин, барибир, фабриканинг ҳозирги аҳволи замонавий талабларга тўла жавоб бермайди. Фабрика Келес шаҳрининг қоқ марказида, тор, бор-йўғи 80 сотих ерда жойлашган, экологик ҳолатнинг бузилишига сабаб бўляпти.

Шунинг учун корхона маъмурияти ва коллективи уни шаҳар марказидан четроқда қайта қуриш тўғрисида юқори ташкилотларга бир неча марта мурожаат қилди. Ниҳоят, уларнинг орзулари ушаладиган бўлди. Ўзбекистон ССЖ Вазирлар Кенгашининг қарорига биноан янги Келес жун ювиш фабрикасини 1991—1995 йилларда қуриш Ўзбекистон ССЖ Қишлоқ хўжалиги давлат кооператив комитетига топширилди, бу корхона учун ер ҳам ажратилди. Унинг техника-иқтисодий асослари ишлаб чиқилди. У чет элларда тайёрланган машина-ускуналар билан жиҳозланадиган бўлди.

Дарвоқе, ҳозирги Келес фабрикаси Ўзбекистонда етиштирилаётган жуннинг учдан бир қисминигина ишлаяпти, холос. Қолган икки қисми эса қайта ишлаш учун бошқа жумҳуриятларга жўнатилмоқда. Қурилажак фабрика эса жумҳуриятда етиштириладиган жуннинг ҳаммасини дастлабки ишлаш, бўяш, ҳатто жундан ип йигириш қувватларига эга бўлади. Қўшимча иш ўринлари вужудга келади.

Бироқ ҳамма иш ҳали олдинда кўринади. Фабрикани қуриш учун маблағ керак. Уни ким ажратиб бериши маълум бўлмай турибди. Янги корхона қурилишидан ғоят манфаатдор бўлган қоракўл ишлаб чиқариш бирлашмасида давлатдан қарз олиб ёки ихтиёридаги валюталарни ишга солиб бўлса-да, фабрика қурилишини бошлаб юбориш мақсади йўқ эмас.

Хуллас, Келес фабрикаси жамоаси ҳозирча кенг янги корхонага эга бўлиш орзусидагина меҳнат қилишига тўғри келмоқда.

Т. АЛИМОВ,
ЎзТАГ мухбири.

Сув хўжалиги ташкилотларида

ИЖАРА УСУЛИГА ЎТИЛГАЧ...

«Ташоблмелиоводстрой» трестининг Пискент районидаги механизациялашган 3-кўчма колоннаси мелиораторлари, инженер-техник ходимлари икки йилдан бери ижара усулида ишлаб, яхши натижаларга эришмоқдалар. Бу айниқса иқтисодий кўрсаткичларда намоён бўлаяпти. 1989 йили кўчма колонна 1 миллион 173 минг сўм фойда кўрган бўлса, унинг анчагина қисми ишлаб чиқаришни ривожлантиришга, иш ҳақига, қурувчилар ва инженер-техник ходимларни мукофотлашга ҳамда бошқа ижтимоий эҳтиёжларга сарфланди. Ҳар бир қурувчининг ойлик иш ҳақи ўртача 60—80 сўмдан кўпайди. 1990 йилда янада юқори натижаларга эришилмоқда.

Ушбу сув хўжалиги ташкилотининг бўлинмаларида, қурилиш майдонларида бўлиб, бунёдкорлар билан суҳбатлашсангиз ижара усули пировард натижа учун курашда энг мақбул йўл эканлигини таъкидлашади. Масалан, 21 кишилик аҳил меҳнат жамоасига етакчилик қилиб келаётган Аладин Мадинов ўз фикр-мулоҳазаларини қуйидагича ифода этди:

— Биз ҳозир Пискентда 836 ўқувчига мўлжалланган замонавий мактаб биноси қурилишини жадал олиб бораяпмиз. Келгуси йилнинг август ойида уни фойдаланишга топширишга азму қарор қилганмиз. Ижара усулининг шарофати шундаки, ҳар бир қурувчининг умумий ишга қўшаётган ҳиссаси, техника воситаларидан фойдаланиш, бинокорлик материалларини жой-жойига ишлатиш, қўйингки ҳамма нарса ҳисоб-китоб билан олиб борилмоқда. Тежамкорликдан кўриладиган манфаат меҳнат жамоасининг ҳар бир аъзоси ўртасида одилона бўлинади. Агар биз мактаб биносини муддатидан илгари топширишга эришсак, қўшимча мукофот оламиз. Шунинг учун ҳам ҳар бир қурувчимиз тез, сифатли ва тежамли ишлашга астойдил ҳаракат қилаяпти.

Механизациялашган 3-кўчма колонна меҳнат жамоаси Пискентдаги 140 ўринли болалар боғчаси, 12 оилага мўлжалланган турар-жой бинолари қурилишида, Бўка районидаги Мичурин номли жамоа хўжалигидаги 525 гектар суғориладиган ернинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш соҳасида ҳам яхши натижаларга эришмоқда. Энг қувончлиси ижара усулида кўрилган фойда асосан мазкур ташкилот аъзоларининг тасарруфида бўлаётганлигидир. Шунинг учун ҳам ижтимоий эҳтиёжлар учун маблағ ажратиш имкониятлари туғилди. Кўчма колонна ўз қурувчилари ва инженер-техник ходимлари учун турур жойлар барпо этди. Бу бунёдкорларни ўз ташкилотларига бўлган меҳр-муҳаббатини янада оширди.

Жумҳурият Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлигининг бошқа бир йирик ташкилоти — «Джизакводстрой» тресты бинёдкорларининг туб иқтисодий ислоҳот шароитларида эришаётган натижаларига назар ташласак, бир қатор кўрсаткичлар яхши эканлигининг гувоҳи бўламиз. Шу билан бирга баъзи натижалар кишини ранжитади. Бир йилда 16 миллион сўмлик қурилиш-монтаж ишларини бажариши зарур бўлган ушбу трестда 1990 йилнинг ўтган даврида бош пудрат бўйича белгиланган топшириқлар ошириб бажарилди. Лекин ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш, уй-жой, қурилиши юзасидан белгиланган режалар адо этилмай қолди. Ўтган даврда 1900 гектар майдонда ирригация-мелиорация тадбирлари амалга оширилиши зарур эди. Амалда эса бу кўрсаткич 1.517 гектарни ташкил этди. Йил бошидан бери 9.646 квадрат метр ўрнига 6.667 квадрат метр уй-жой барпо этилди.

— Янги иқтисодий ислоҳот шароитларида ишлаш кўп жиҳатдан яхши, — дейди трест бошқарувчиси Г. К. Авазов. — Лекин моддий-техника таъминотидаги узилишлар, шартнома мажбуриятларининг тўлиқ бажарилмаётганлиги ишимизнинг белига тепаяпти. Трестимиз йил бошидан бери темир-бетон новларни белгиланганидан 40 фоиз кам олди. Худди шундай манзарани ёғоч-тахта, эшик-дераза ромлари ва бошқа энг зарур бинокорлик материаллари масаласида ҳам кўриш мумкин. Ички имкониятларни ишга солиш ҳисобигагина энг зарур биноларни ўз вақтида фойдаланишга топширишга эришаяпмиз.

Дарҳақиқат, ишни ташкил этиш ва моддий рағбатлантиришнинг янги усулларда меҳнат қилиш барча бўғинлар ўз зиммаларидаги вазифаларни бекаму-кўст бажаришини тақазо этмоқда. Шундагина янада юқори техник-иқтисодий кўрсаткичларга эришилади.

Ю. КОВАЧ,
Ўзбекистон ССЖ Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги матбуот марказининг мухбири.

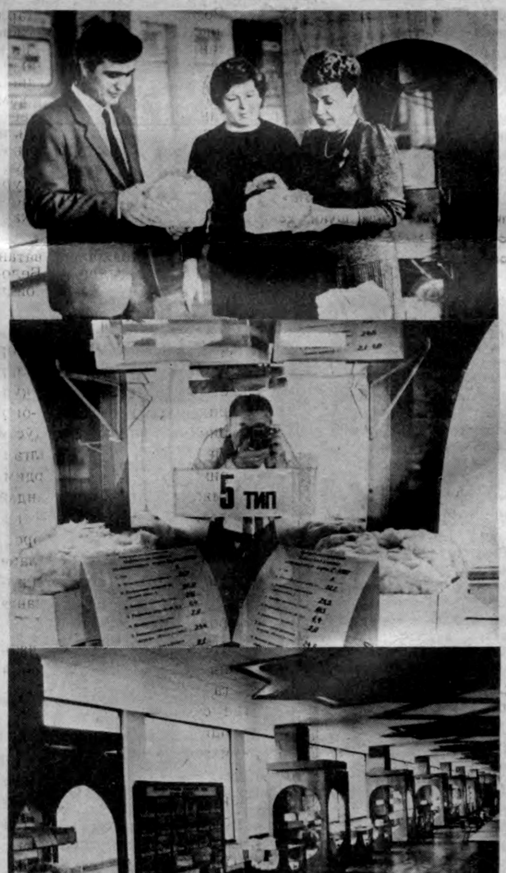

Ўзбекистон пахта тозалаш саноати корхоналарида тайёрланган тола ҳозиргача Москвадаги идоралар орқали сотиларди. Эндиликда бу иш билан жумҳуриятимизда тузилган янги ташкилот — «Узглавлегснабсбыт» шуғулланади. «Ўзбекбирлашув» бирлашмасининг биносида биринчи марта жумҳуриятлараро ёйма бозор очилиб, унда мамлакатнинг барча минтақаларидан вакиллар қатнашди. Жамоатчи мухбиримиз С. МАҲКАМОВ олган суратларда ушбу ярмаркадан лавҳалар акс эттирилган.

ЯНГИ ҚАДАМ

3 декабрь куни Тошкентда Осиё-Тинч океан минтақасида хавфсизлик ва ҳамкорлик ҳамда икки томонлама муносабатлар муаммоларига бағишланган Совет-Жанубий Корея конференцияси очилди. Уни ССЖИ Фанлар академияси жаҳон иқтисодиёти ва халқаро муносабатлар илмгоҳи, Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг иқтисодиёт илмгоҳи билан Корея жумҳурияти халқаро тадқиқотлар илмгоҳи ташкил қилди.

Муҳокама қилинаётган муаммолар орасида Осиё-Тинч океан минтақасида мустаҳкам тинчликни сақлашнинг самарали йўлларини излашдан ташқари иқтисодий ҳаётдаги ҳамкорлик истиқболлари масаласи ҳам бор. Жанубий Корея ишбилармонларининг вакиллари Ўзбекистон билан амалий алоқалар ўзаро фойдали бўлиши мумкин ва бўлиши керак, деб ҳисобламоқдалар.

— Ўзбекистон ўзининг юксак иқтисодий имкониятлари билангина эмас, шу билан бирга бу ерда икки юз мингдан кўпроқ совет корейслари яшаётганлиги билан ҳам бизни қизиқтирмоқда, — дейди Корея халқаро тадқиқотлар илмгоҳининг президенти Чонг Ки Чой.— Бугалги Тошкентдаги учрашув Жанубий Корея билан Ўзбекистон ўртасидаги алоқаларга шубҳасиз янги омил бағишлайди. Делегациямизда йирик ишбилармонлар, фирмаларнинг, шу жумладан Саёҳат фирмаларининг эгалари бор. Уларни сизнинг вакилларингиз ўртага қўядиган таклифлар қизиқтириши табиийдир.

ССЖИ Фанлар академияси жаҳон иқтисодиёти ва халқаро муносабатлар илмгоҳи директорининг ўринбосари Нодара Симония бошланган учрашув ҳақида шундай фикр билдирди:

— Маҳаллийлаштириш мамлакатимиз айрим жумҳуриятлар ва минтақаларининг ташқи иқтисодий фаолиятига ҳам ўз таъсирини ўтказди. Жанубий Корея ҳозир ҳар жиҳатдан қудратли мамлакат ҳисобланади. Шу боисдан Ўзбекистон билан Жанубий Корея ўртасидаги амалий алоқалар катта самара бериши мумкин. Шерикларимиз Тошкентга бежиз келганлари йўқ, улар одатдаги расмий тўсиқларсиз бевосита шартномалар тузишни хоҳлашяпти. Уларнинг бирдан-бир хоҳиши шундаки, шерикларимиз Совет томони фаоллик кўрсатишини, ҳар томонлама ўйланган ва асосланган амалий таклифлар киритишини кутишяпти. Жанубий кореялик тадбиркор кишилар ўзаро фойдали шерикчилик қанча тез бошланса, у шунча тез самара беради, деб асосли равишда ҳисобламоқдалар.

Жанубий Корея делегациясининг вазифаларидан бири Ўзбекистон имкониятларини ўрганишдан, ўзларининг бўлажак амалий шериклари билан танишишдан иборат. Ўзбекистон ССЖ Фанлар академияси иқтисодиёт илмгоҳининг ходимлари ушбу конференцияга тайёргарлик кўриш ва уни ўтказишда жуда фаол қатнашдилар. Улар жумҳуриятимиздаги иқтисодий вазиятни жуда яхши биладилар, икки томонлама алоқаларни йўлга қўйишда амалий ёрдам беришлари мумкин. Ўзбекистон ССЖ Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, илмгоҳ директори Омон Ҳикматов шу муносабат билан қуйидаги фикрни айтди:

— Учрашувга, назаримда, бир қанча қизиқарли таклифларни тайёрладик. Бу таклифлар иқтисодий, ижтимоий ва маданий турмушимизнинг турли соҳаларига тааллуқлидир. Халқ истеъмоли моллари, электрон техника ишлаб чиқарадиган қўшма корхоналар тузиш керак бўлади. Илмгоҳимиз билан Сеулдаги халқаро тадқиқотлар илмгоҳи ўртасида ижодий ҳамдўстлик тўғрисида шартнома тузиш имкониятларига доир масала жиддий ишлаб чиқилмоқда. Бу ерда гап фақат истиқбол ҳақида кетаётгани йўқ. Ҳозирнинг ўзидаёқ биргаликда фаолиятимизнинг самаралари кўриниб қолди. Жумладан, Жанубий Кореяда мутахассисларимиз тайёрлаган «Ўзбекистон иқтисодиёти, тарихи ва маданияти» китоби нашр этилади.

Тошкент конференциясининг қатнашчилари мазкур учрашув Жанубий Корея президенти Ро Дэ Унинг ССЖИга ташрифи арафасида ўтаётганини таъкидладилар. Иккала томон бу ташрифдан кўп нарсани кутишмоқда. Муҳими, ўзаро ишончсизлик даврлари ўтиб кетди, ўзаро қалин иқтисодий алоқаларни йўлга қўядиган вақт келди.

Жанубий Корея делегациясининг аъзолари жумҳуриятимиз пойтахтининг бир қанча корхоналари ва илмгоҳларида бўладилар, Ўзбекистонда ўзларининг иккинчи ватанига эга бўлган ватандошлари яшаб, меҳнат қилаётган Ким Пен Хва номли жамоа хўжалигига борадилар.

(ЎзТАГ мухбири).

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СЎНГГИ СОАТДА

● БОНН. (ТАСС мухбири **Виктор ЧИСТЯКОВ**). Бугун Христиан-демократлар иттифоқи, Христиан-социалистлар иттифоқи ва Эркин демократик партия вакиллари ўртасида Германиянинг бўлажак ҳукуматини тузиш тўғрисида музокаралар бошланади. ГФЖ канцлери Гельмут Коль Боннда шуни эълон қилди. Христиан-демократлар иттифоқи ва Христиан-социалистлар иттифоқидан парламентга сайланган депутатларнинг қўшма мажлисидан кейин журналистлар билан бўлиб ўтган учрашувда у ҳукмрон уюшмага кирган партияларнинг раҳбарлари — Христиан-социалистлар иттифоқининг раиси Тео Вайгель ҳамда Эркин демократик партия раиси Отто Ламбсдорф билан бўлажак музокаралар иш жадвалини муҳокама қилишини айтди.

Г. Коль ҳукумат тузиш ишларини Рождество байрамигача туғаллаш истагини билдирди.

● ВАШИНГТОН. (ТАСС мухбири **Алексей БЕРЕЖКОВ**). АҚШ конгресси вакиллар палатасининг демократик фракцияси қабул қилган сиёсий баёнот учун 177 киши, унга қарши 37 киши овоз берди. Баёнотда президент Буш конгресснинг олдиндан берган розилигисиз Ироққа қарши ҳарбий ҳаракатлар бошламасликка даъват этилган.

Конгресснинг демократ аъзолари қабул қилган бу баёнот бажарилиши мажбурий бўлган кучга эга эмас. Бироқ унда қонун чиқарувчиларнинг Форс кўрфазидаги ҳарбий ҳаракатларга нисбатан ҳамда бундай ҳаракатлар тўғрисида қарор қабул қилаётганда конституциявий нормаларга қатъий риоя қилиш борасида қандай фикрда эканликлари аниқ ифодаланган.

(ТАСС).

ҚОРАДОРИФУРУШЛАР ҚАТЛ ЭТИЛДИ

ТЕҲРОН. (ТАСС). Сешанба куни Эрон ғарбидаги Бахтарон шаҳрида яширин равишда қорадорифурушлик билан шуғулланган 27 киши қатл этилди. Эрон матбуотининг хабар беришига қараганда, жиноятчилар мамлакатга кўп миқдорда героин ва қорадори олиб келишда айбдордирлар. Шанба куни яна тўрт нафар қорадорифуруш Теҳрон яқинидаги Караж шаҳрида ислом ҳукми билан одамларнинг кўз ўнгида осиб ўлдирилди.

1989 йилнинг январида қорадорилар билан савдо қилганлик учун жуда қаттиқ жазо чоралари назарда тутилган қонунлар қабул қилинганидан сўнг Эронда 1300 дан кўпроқ қорадорифуруш қатл этилди. Расмий маълумотларга кўра, мамлакатда қорадори истеъмол қилишга ружу қўйган бир миллионга яқин киши бор. Бир неча ўн минг банги иқлим шароитлари оғир бўлган ерларда жойлашган меҳнат лагерларига «тузатиш учун» жўнатилди.

ЖУДА ФОЙДАЛИ

БЕРЛИН. (ТАСС). Кимда-ким 2 декабрь куни Бундестагда бўлган умумгерман сайловидан сўнг унда қатнашган партиялар сайловолди кампаниясини ўтказиш учун жуда катта сарф-харажатлар қилинганлиги туфайли оғир аҳволга тушиб қолди, деб ўйласа, қаттиқ янглишади. Чунончи, ГФЖда амал қилаётган сайлов тўғрисидаги қонунга мувофиқ овоз бериш чоғида сайловчиларнинг камида 0,5 фоиз овозини олган ҳар қандай партия унинг учун берилган сайлов бюллетенлари сонига мувофиқ равишда қилинган харажатлар учун давлат хазинасидан товон олади. Бу нарса, амалда бирлашган Германияда овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган 59,9 миллион солиқ тўловчининг ҳар бири чўнтагидан партия кассаларига 5 маркадан пул ўтказилганлигини билдиради, деб ёзади АДН агентлиги.

Юзаки қараганда, бу унча катта пул эмас, лекин мамлакат миқёсида бундай иш тутиш натижасида партиялар, айниқса Бундестагга ўтишга муваффақ бўлган партиялар учун катта фойдага айланади. Чунончи, ҳозирги сайловда катта ғалаба қозонган христиан-демократлар иттифоқи ўзига берилган овозларнигина ҳисобга олганда товон сифатида 85,3 миллион марка олади. Ана шу партия берган маълумотларга қараганда, у сайлов кампаниясини ўтказишга қарийб 40 миллион марка сарфлаган эди.

ИККИ АСР ГУВОҲИ

Бешкент—Қарши районининг маркази. Бу шинам шаҳарча аҳли Мичурин кўчасидаги 95-уйда истиқомат қилувчи Равшан бобо Жабборовни «табаррук отахон» деб атайди. Зеро, 102 ёшга кириб, иккинчи аср остонасига қадам қўйган одам чиндан ҳам табаррук зотдир. Икки ўғли ва бир қизининг нуридийдалари — 31 набира, 57 чевара ҳамда 2 эвара — отахон зурёдининг давомчилари боболари атрофида ҳамиша меҳрибонлик билан парвона бўлишади.

Бутун умри жисмоний меҳнатда ўтган отахон ҳали бақувват, ўзини тетик ва бардам ҳис этмоқда. Эшитиш ва кўриш қобилияти яхши. Одамлар билан бемалол муомала қила олади.

Фарзандларининг тўнғичи Рўзибой ака узоқ йиллар мактабда ўқитувчилик қилди, ёшларга билим ва одоб ўргатди, ҳозир эса карилик гаштини сурмоқда. Унинг укаси Қўзибой ака ҳам нафақахўрлик ёшида.

— Набира келиним Раънохондан миннатдорман, илоё сиҳат-саломат бўлсин, — дейди Равшан бобо. — Менга доим ғамхўрлик қилади. Иссиқ-совуғимдан хабар олади, кир-чиримни ювиб, яхши гаплар билан кўнглимни кўтариб туради. Уни доим дуо қиламан. Шунингдек, дунёмиз тинч, юртимиз обод, халқимиз фаровон бўлсин, кишилар ўртасидаги меҳр-оқибат кўтарилмасин дейман.

СУРАТДА: Бешкентнинг энг кекса фуқароси Равшан бобо Жабборов.

Ш. СУЛТОНОВ олган сурат.

КУТУБХОНА МУАММОСИ

ХАЗИНАЮ ХАЗИНАБОН

Тарихда қайси одил ҳукмдор ёки жаҳонгирни эсламайлик, улар маърифат маскани кутубхонага кўп эътибор берганлар. Бой зиёхоналарга эга бўлган давлатларда етук мутафаккирлар етишиб чиққан ёки аксинча, унинг дунёга келиши учун бой кутубхоналар бунёд этилиши шарт бўлган. Искандар Зулқарнайннинг жаҳонгир бўлиши учун устози Арастунинг хизмати қанча кўп бўлса, Румда туриб бутун дунё сирларини билган Арастунинг мутафаккир даражасига етишишида унга босиб олган юртларидан китобларни юбориб турган шогирди Искандарнинг хизмати ҳам шунча кўп бўлган. Ибн Синогача ҳам Бухорода донғи кетган, кейинчалик ёнғинга учраган кутубхона бўлганлиги тарихдан маълум. Темурнинг икки ғазнасидан бири — тўплаган бой кутубхонаси ҳисобланган. Бу маънавият хазинасининг меваси сифатида ундан кейин ўтган Улуғбек, Алишер Навоий, Бобур, Али Қушчи каби юртимизни жаҳон маърифати ўчоғига айлантирган юзлаб, минглаб алломаларни биламиз. Шундан кўринадики, халқимиз дунёда китобга ихлосманд бўлган. Ҳа, китоб ўқишга иштиёқ аждодларимизнинг қон-қонига сингиб кетган. Ота-боболаримиз машаққатли меҳнат маҳсули бўлган китобларни яратиш, безатиш билан чекланиб қолмасдан, балки уларни авайлаб асраш, эҳтиёт қилиш борасида ҳам ўрнак кўрсатишган.

Китобни ҳатто гард юқмасин дея махсус жойларда, токчаларда асрашган. Унинг устидан хатлаш, босиб ўтиш гуноҳ ҳисобланган. Ҳар бир қўлёзма ва тошбосма етук санъат намунасига қиёсланиб, унга ишланган зебу зийнатлар кишиларга эстетик завқ берувчи омил бўлган. Улар ҳатто бугунги кунда ҳам жаҳондаги барча улкан музейлару энг бой кутубхонлардан жой олиб турибди. Ўз даврининг кўрки ва фахри бўлган қимматбаҳо тарихий манбалардан шу кунларга қадар фойдаланиб келинаяпти. Хўш, халқимиз юз фоиз саводхон деб баралла айтилаётган бугунги кунда жумҳуриятимиз қишлоқ кутубхоналаридаги аҳвол қандай? У ерларда сақланаётган китоблар кўнглимизни тўлдирадими? Бугунги қишлоқ аҳолиси, хусусан ёш авлод улардан қандай фойдаланмоқда?

Биз бу саволларга жавоб топиш мақсадида жумҳуриятимизнинг қатор вилоят ва кўпгина қишлоқларида бўлиб, кутубхона хизмати билан танишдик, айни вақтда илмий мақсадлар учун ҳам улар фаолиятини ўргандик.

Кутубхона-қишлоқда маърифий-маданий марказ ҳисобланади. Аслида унинг асосий вазифаси қишлоқ аҳли учун зарур бўлган барча китобларни етказиб беришдан иборат. У ўқитувчи, шифокор, муҳандис, оддий меҳнаткаш, ўқувчининг китобга бўлган талабини қондириши лозим. Бироқ турғунлик йилларида қишлоқ кутубхоналари ишига жиддий эътибор берилмади. Оқибатда уларнинг фаолиятида қатор муаммолар тўпланиб қолди. Шу масалаларнинг баъзи бир томонлари тўғрисида фикр юритар эканмиз, бугунги кунда жумҳуриятимизда 6.228 та қишлоқ кутубхонаси борлигини таъкидлаш лозим. Жумҳурият Маданият вазирлиги маълумотларига қараганда, шаҳарда бир кутубхонага 2538 киши, қишлоқда эса 1815 киши тўғри келади. Ҳар бир киши шаҳарда 6 та, қишлоқда эса 4 та китоб билан таъминланган. Биз қишлоқ кутубхоналари тўғрисида узоқ йиллар фақат яхши гаплар айтиб келдик. Лекин бугунги қайта қуриш, эркинлик ва ошкоралик вақтида ҳар бир воқеа ва ҳодисага ботиний муносабатда бўлиш сиёсати қишлоқ кутубхоналарининг аҳволи, уларнинг фаолиятидаги маданий-маърифий ишлар мақтовга сазовор эмаслигини кўрсатиб турибди.

Ҳозирги пайтда қишлоқ кутубхоналарининг моддий таъминоти ночор аҳволда эканлиги ҳеч кимга сир эмас. Жумҳуриятимизда фақат 60 та қишлоқ кутубхонаси махсус қурилган бинога эга. Кейинги йиллар мобайнида улар учун деярли биронта бино ҳам махсус лойиҳа асосида қурилгани йўқ. Ҳозир 3,6 фоизи ачинарли ҳолатда, 25 фоизи таъмирлашга муҳтож, 65—70 фоизи қишки мавсумда мутлақо иситилмайди. Қолганларида ҳам аҳвол бундан яхши эмас. Атиги 6—8 фоизи телефон алоқасига эга.

Қишлоқ кутубхонасининг техника воситалари билан қандай таъминланганлиги тўғрисида гапириб ўтирмаса ҳам бўлади. Уларга китоб етказиб беришда жиддий камчиликлар мавжуд. Бу борадаги энг асосий нуқсон аҳолининг талаб ва эҳтиёжлари билан ҳисоблашмай, кўрсатмалар асосида кутубхона фонди тўлдириб борилганидир. Қишлоқ аҳолисининг миллий тилдаги адабиётларга бўлган эҳтиёжи тобора ортиб бораётган ҳозирги кунда кутубхоналар фондидаги китобларнинг 80 фоизи рус тилидадир.

Фикримиз тасдиғи учун айрим далилларни келтирамиз: Янгиқўрғон район кутубхонасидаги 40 минг китобдан 10 фоизигина ўзбек тилида, ҳатто 1990 йилда олинган 2991 дона янги асарнинг ҳам атиги 544 таси ўзбек тилида, қолганлари рус тилида. Яна бир мисол: Самарқанд вилоят болалар кутубхонаси 156,9 минг китобга эга, шундан 144,4 минг нусхаси рус тилида бўлиб, қолган озгинаси яъни, 8,1 мингтасигина ўзбек тилидаги китоблардир.

Демак, қишлоқ кутубхоналари аҳоли эҳтиёжига мос бўлмаган китоблар билан тўлдирилиб ташланганлиги сабабли унинг фонди йиллар давомида ўзгармаётир.

Қишлоқ зиёхоналари фаолиятидаги муаммолардан яна бири шуки, жумҳуриятимиздаги 11.386 кутубхоначидан ярмидан кўпроғи қишлоқда ишлаётган бўлса, уларнинг ҳатто 20 фоизи ҳам махсус маълумотга эга эмас. Аксарияти ўрта маълумотли бўлиб, кутубхона иши бўйича назарий билими йўқ.

Кузатишларга кўра, ҳар йили 20 фоизга яқин кутубхоначи ўз иш жойини ўзгартирмоқда, аниқроғи, кутубхона ишини ташлаб, бошқа соҳага ўтиб кетмоқда.

Хўш, қишлоқ кутубхонасини маърифий марказга, замон талаблари даражасига кўтариш учун қандай тадбирларни амалга ошириш лозим? Аввало шуни айтиш керакки, уларнинг аҳволини бирор шахснинг кўрсатмаси ёки жумҳуриятнинг битта қарори билан бир-икки йилда бутунлай яхшилашга эришиб бўлмайди. Шунинг учун аввало қишлоқ кутубхоналарини ривожлантиришнинг бир неча йилга мўлжалланган жумҳурият ҳукумат дастурини ишлаб чиқиш даркор. Бунда асосий эътибор кутубхонанинг иқтисодий асосини яратишга қаратилиши керак. Негаки, аҳолини кутубхонага жалб қилиш ишида ҳам, мутахассислар қўнимсизлигини бартараф этишда ҳам иқтисодий асос яратмасдан туриб муваффақиятга эришиб бўлмайди. Баъзи ишбилармонлар кутубхона пулли хизмат усулига ўтишини таклиф этмоқдаким, бу фикр бутунлай ғайримаънавийдир. Афсуски, жумҳурият китоб палатаси худди шу йўлдан бораётганлиги ўта ачинарли бир ҳол. Ҳеч бўлмаганда шу пайтгача давлат ҳисобидан фаолият кўрсатаётган кутубхоналардан китобхон бепул фойдалансин.

Яна жумҳурият кутубхоналари фаолиятини ўрганиш ва доимий назоратга олиш ҳуқуқини ҳимоя қилиш учун жумҳурият кутубхоначилари жамиятини тузиш ва қурултойини чақириш ҳам мақсадга мувофиқ, деб ҳисоблаймиз. Узоқ йиллардан буён ечимини топмаётган муаммолардан бири кутубхоначилар учун ўзбек тилида чиқадиган махсус матбуот нашрини ташкил этиш ҳисобланади.

Умуман, қишлоқ кутубхоналари фаолиятини яхшилаш минг йиллаб шаклланган ўзбек китобхонлик анъаналарини янада ривожлантиради.

Норбек УСАНОВ,
А. Қодирий номли Тошкент давлат маданият институтининг ўқитувчиси.

Қўқондаги 8-ўрта ҳунар-техника билим юртида тикувчилик цехи ишлаб турибди. У деярли беш минг сўмлик маҳсулот тайёрлаб, сотишга чиқарди. Бу билим юрти асосан пайпоқ тўқиш корхонасига мутахассислар тайёрлайди.

Чеварларнинг ишлари ҳунар-техника билим юртлари ўқувчилари тайёрлаган маҳсулотларининг ССЖИ халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида ташкил этилган Бутуниттифоқ ярмаркасида катта баҳо олди.

СУРАТДА: тикув бўлимининг толибаси Мадина Абдуллаева (ўртада) ишлаб чиқариш таълими устози Дилора Усмонова раҳбарлигида амалий кўникмаларни эгалламоқда.

Ф. НАЗИРОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

Фарзандларингизга ўқиб беринг

УЧАР ЛИКОПЧА

Кўкдан тушган ликопча
Бунча қўрқув солади.
Довдиратиб қўпларни
Зумда кетиб қолади.
Кўрсам эди қўшилиб
Учар эдим узоққа.
Қайтардим лоп қолдириб,
Ўзни боғлаб тузоққа.

ДЎСТЛИК

Америкони урушқоқ —
Деса бўлардим ҳафа.
Қалбин очиб сўзлади
Ўзбекча Илза опа.
Энди биз ҳам борамиз
Кўргали дўстлар элин.
Ҳозирча ўрганяпмиз.
Қунт қилиб инглиз тилин.

УККИ

Тунда йўлин ёритар,
Икки кўзи-шамчироқ.
Ўлжа мўмай олтинмас,
Тутгани сичқон бироқ.

Қўчқор БЕКМУРОДОВ,
Чироқчи райони.

ОРЗУМ

Дала, қирда қор, аёз,
Уйим доим баҳор, ёз.
Ўстирдим ҳар хил гуллар,
Чаманга қиёс улар.
Юртим тўлсин гулларга,
Гулзор қилишдир аҳдим.
Жон бахш этай чўлларга,
Ватанини севмас ким!

Баҳодир ЎРИНОВ.
Самарқанд вилояти.

ҲУШЁРЛИК ВА МАҲОРАТ УЧУН

Ўрта Осиё темир йўли бошлиғининг буйруғи билан Қаршидаги локомотив бригадасининг аъзолари «Ҳаракат хавфсизлиги учун» нишонлари билан тақдирландилар. Буйруқда таъкидланишича, бригада «авария ҳолатини бартараф этишда шошилинч ҳаракат қилган». Бу воқеанинг тафсилотларини «Среднеазиатская магистраль» газетаси хабар қилган.

Бу воқеа Душанбе темир йўл бўлимининг Навшаҳар станцияси яқинида юз берди. 79-йўловчи поезд соатига 85 километр тезлик билан Навшаҳардан Шерободга кетаётган эди. Машинистлар кутилмаганда тепловоз «енгилроқ» юра бошлаганини сезиб қолишди. Улар бунинг сабабини дарҳол аниқлашди: секция уланган жой «ўз-ўзидан ажралиб» қолган экан. Етакчи секцияда тормоз системаси ишдан чиққан. Бригаданинг юксак маҳорати, у қабул қилган ягона тўғри қароргина авариянинг олдини олди. Ваҳолонки, составда 23 та вагон бор эди.

Оғир вазият юзага келишига нима сабаб бўлди? Бу ҳодисани текширган мутахассислар мосламанинг қисмлари ейилиб кетгани, ҳаво қувурлари системасининг бузилгани туфайли ажралиб қолган деб ҳисоблашмоқда. Ҳайриятки, ҳаммаси яхши тугади. Лекин оқибат ўзгача бўлиши ҳам мумкин эди.

(ЎзТАГ).

Ойнаи жаҳонда

8 ДЕКАБРЬ, ШАНБА

● ЎзТВ I

8.00 «Ассалому алайкум». Мусиқий кўрсатув.

*

9.00 «Барбод бўлган экспедиция». Бадиий фильм. 1-серия (М. Горький номли киностудия).
10.10 Ўзбекистон композиторлари уюшмасининг IV пленуми.
10.50 «Шахсий ёрдамчи хўжаликларга кенг йўл».
11.30 Ў. Умарбеков. «Қиёмат қарз». Ҳамза номидаги Ўзбек Давлат академик драма театрининг спектакли.
13.05 «Мураббий ўгитлари».
13.35 «Деҳқон ва замин».

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Дилли ва Даллининг саргузаштлари». Мультфильм.
18.15 Ўсмирлар учун. «Тенгдошлар».
19.00 «Ўзбек тилини ўрганамиз».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.45 Ўзбек классик куйларидан концерт.
20.15 Оқшом эртаклари.
20.30 «Ҳафтанома».
21.30 Москва. «Время».
22.00 Ўзбекистон Компартияси XXII съездида.
23.00 «Беором кун». Бадиий фильм («Мосфильм»).
00.35 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

ДУШАНБЕ КЎРСАТАДИ:

9.00 «Савту калом». Адабий-мусиқий кўрсатув.
9.55 А. Чхаидзе. «Авлодлар». Телевизион спектакль. 2-қисм.
10.55 Шарқона яккама-якка кураш турлари. Ниндза.
11.25 Кинопрограмма.

* * *

18.00 Кўрсатувлар тартиби.
18.05 «Мутлақо сир эмас».
18.45 «Муми-долга куз келди». Мультфильм.
19.00 «Новости».
19.20 Кинолавҳа.
19.30 «Дар меҳмони панзоб».
20.30 «Ахбор».
20.50 «Гулчин». Концерт.
21.30 Москва. «Время».
22.00 Б. Кимёгаров фильмлари. «Рустам ҳақида достон».

● МТ I

7.00 «120 минут».
9.05 «Онам, дадам ва мен». 8 ойдан 9 ойгача бўлган гўдакларнинг ривожланиши ва уларни тарбиялаш.
9.35 «Умринг боқий бўлсин, Ер!» Экологик программа.
10.35 «Партнёр». Тижорат хабарномаси.
11.05 «Пи» белгиси билан». Илмий-оммабоп программа саҳифаларида.
12.05 «Бурда моден» таклиф этади...».
12.35 Режиссёр И. Селезнёва фильмлари. «Ана шунақа гаплар» («Экран»).
14.15 «XX аср: ташвишли давр хроникаси». Кинопрограмма. Бадиий-публицистик фильм премьераси. 1-серия (М. Горький номли киностудия).
15.25 «Пласидо Доминго билан бир оқшом». Мусиқий фильм (Англия «Спейн Пикчер» телекомпаниясининг маҳсулоти).
16.20 «Болакай ва шуъла». Мультфильм.
16.30 Баянчи-аккордеончилар 1 халқаро танловининг очилиши.
18.00 Халқаро панорама.
18.45 «Бечора гусар ҳақида бир оғиз сўз айтиб қўйинг». Телевизион бадиий фильм. 1-серия («Мосфильм»).
20.00 ССЖИ ҳукуматида.
20.10 «Бечора гусар ҳақида бир оғиз сўз айтиб қўйинг». Телевизион бадиий фильм. 2-серия.
21.30 «Время».
22.00 Телевизион ҳужжатли фильм.
22.25 Россиянинг парламент хабарномаси.
22.40 «Панда». Илмий-оммабоп фильм премьераси. «Фиат» енгил автомобиллар фирмасининг янги модели ҳақида.
23.05 «Парнас сари бир босқич». Халқаро телевизион фестиваль. 3-тур.
01.20 «ТСН».

● МТ II

8.30 Эрталабки бадантарбия машқлари.
8.45 «Довюрак Робин Гуд». Мультфильм.
9.00 Иттифоқдош жумҳуриятлар кинопублицистикаси. «Янги келин-куёвлар учун реактор». Ҳужжатли фильм премьераси. Жамоатчиликнинг Хабаровск ва Приморье ўлкаларида АЭС қурилишига қарши чиқишлари ҳақида.
9.20 «Оддий даҳшат». Телевизион бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.
11.20 Рус тили.
11.50 РСФСР шаҳарлари телестудиялари. «Кимга қон керак?». Донорлик ҳақида (Свердловск).

* * *

18.50 «Элизабетни кутиб». Телевизион бадиий фильм премьераси («Лентелефильм»).
20.00 «Майдон».
21.00 Ф. Лист. Венгерча 6-рапсодия. Халқаро конкурс совриндори В. Бакк ижро этади (фортепьяно).
21.15 «Венециядаги карнавал». Телефильм.
21.30 «Время» (сурдо таржимаси билан).
22.00 ССЖИ Олий Кенгашининг сессиясида.
22.30, 23.50 Композитор А. Морозов ижодий кечаси.
23.45 Коллаж.

Тунги сеанс

01.15 «Кино, севги ва... фантазия». Киноконцерт.
02.10 «Грузия-телефильм»нинг қисқа метражли телевизион бадиий фильмлари: «Ўрта девор», «Салом, қўшни».

БИР КЕЧА ХАЁЛИ

ҚАТРА

Сен доимо севикли ёр бўлишни истайсан. Севиш ва севилишни ким хоҳламайди, дейсан?..

Мен сени соғиндим. Кўнглимни кимга очишни ҳам билмайман. Вақт-осмондаги қанот қоқаётган қуш. Унинг парвози тез, орқага қайтариб бўлмайди. Ёшлик машъали сўниб бормоқда. Мен эса сени ҳамон кутаяпман. Инсон доимо нимагадир, кимгадир интилади, енгилмас ишонч кучи ҳам шунда. Доимо ўз манфаати, тинчлиги йўлида курашади. Агар унинг олдида шу бахт, омад, севги, бойлик йўлига чиқиш учун бир неча қоядан иборат бўлган тоғ чўққисини ошиб ўтиш керак десалар, ҳар қандай тўсиққа дадил боришдан ҳам тоймайди...

Мен кечаси осмонга парвоз қилиб, ялтироқ юлдузларни кафтимга йиғиб олишни истайман. Афсус, қанотим йўқ. Балким, худойим инсонларга қанот ато қилмаганлиги боиси юлдузларни асраш учундир.

Севги йўқолиб кетмадимикин? Отабек-Кумушларни, Тоҳир-Зуҳроларни қаердан излаш керак? Эҳтимол, улар фақат ўтмишда яшагандир, ҳозир қидирган билан топилмас. Баъзилар севгини гўзаллик, пул, бойлик, мансаб билан ўлчайдилар. Менимча, у—18 ёшдаги илк ёнувчи кўзлар, изтироб, оғир хўрсинишлар, биринчи бўса, ёқимли баҳор ёмғири...

Кўнглим ниманидир сезмоқда. Ҳа, севгисиз қалб... Лекин менинг руҳим сени мудом таъқиб қилишидан чўчимаи. Чунки ҳаётни севаман! Демак, яшамоғим керак! Яшамоқ керак — сенга содиқ дўстлар учун ва сендан бир умр нафратланадиган душманларинг учун! Фақат бир кўрсам эди, сен яшайдиган ўша хонани. Майли эди, д азангининг нуқтадек жойини менга ҳадя қилсанг. Аммо ҳеч қачон бундай бўлмайди!

Йил фаслларидан кузни севаман. Узун хиёбон бўйлаб, оловранг ҳазонларнинг шамоллар билан қаҳ-қаҳ уриб ўйнашини ёқтираман. Ҳазонлар аччиқ тутунларини атрофга ёймоқда. Куз менинг ҳаётим сингари мунгли, лекин, барибир ёқимли, самарали...

Сенга балким, баҳор фасли ёқар. Тўғрими? Майли, баҳоринг билан яшайвер. Менга эса кузнинг зийнати бас.

Дилфуза ШОКИРОВА,
Жумҳурият рус тили ва адабиёти олий илмгоҳи талабаси.

Қардош халқлар адабиётидан

Қўжахмет ДЕМЕУБЕРГЕНОВ.

АНОЙИ

Ҳажвия

— Алло, совхоз директори керак эди.

— Ҳа, совхоз директори эшитади. Ким бу саҳарлаб безовта қилаётган?

— Нима бало, сизларда тонг соат ўн иккида отадими? Бу мен — бошқармадан.

— Ҳов, Тўкен Тинбаевич сиз экансиз-да. Кечирасиз. Қаранг-а, овозингизни танимай қолибман. Демак, бой бўласиз. Қалай, сиҳат-саломатмисиз? Уй ичидагилар, бола-чақа, қариндош-уруғлар, қўни-қўшниларингиз, ҳаммаси тинчми?

Бор экансиз-у акахон.

— Ҳаммаси яхши. Гапни кўпайтирманг, вақт оз. Асосий мақсадга кўчайлик. Умуман аҳволларингиз қандай?

— Амаллаб, эплаб турибман.

— Шу ой гўшт топшириш режаси бажариладими?

— Алло, овозингиз эшитилмай қолди. Бирор нима дедингизми?

— Деганим шуки, планни бажарган бўлсаларингиз уч ой якуни бўйича сизларга мукофот бермоқчи эдик. Биздан хафа бўлиб юрманглар, деяпмиз-да. Мени эшитаяпсизми?

— Эшитганда қандай! Тип-тиниқ, яхши эшитаяпман. Ишингизга ривож тилайман.

— Сут соғим қандай?

— Алло, эшитилмаяпти. Оббо, трубканинг тешигига сичқон кириб кетганми, дейман. Вишиллаб ҳеч нарса эшитилмаяпти. Сўзингизни яна бир қайтаринг?

— Алло, бир пайтлари курортга бораман дегандингиз, Қора денгиз бўйига. Йўлланма топиб қўйдим. Қалай, энди эшитилаяптими?

— Оҳ-оҳ. Жуда зўр эшитилаяпти. Сиздек акахоним бор экан, бир мазза қилиб дам оладиган бўбмиз-да. Ҳеч дард кўрманг, Тўкен Тинбаевич!

— Ўтган ойда жун плани бажарилдими? Ҳа, ҳалиги шифти қулаб тушган қўранинг томини ёпдиларингми?

— Ёмғир ёғиб турибди. Шукр, хашак тўплаяпмиз.

— Ҳов, нима деяпсиз лақиллаб?

— Ҳа, улоқларниям боқаяпмиз.

— «Қулоқ» десанг, «булоқ» дейди-я. Бу қанақаси? Алло, совхозингизга янги автомашина ажратмоқчимиз, эшитаяпсизми?

— Эшитаяпман, машина жуда керак, акажон! Бечора хотиним роса хурсанд бўлади, энди. Бозор-ўчарга қийналиб юрганди. Ўлгунча унутмаймиз, ака!

— Дарвоқе, озуқа масаласи. Сизларда дағал ҳашак тўплаш режаси бажариладими?

— Оббо, бу телефон қутурган чивиндай ғингиллаганини қаранг-а? Унинг дастидан дод деворгинг келади. Уф-ф, ҳеч нарса эшитилмаяпти?

— Сизни билмадим-у, ўртоқ директор, овозингиз менга қўнғироқдек эшитилиб турибди. Айтмоқчи, мақсадингизга эришадиган бўлдингиз. Яқинда совхозингизда беш хонали уй қурилади. Шунга кўчиб ўтасизлар. Энди эшитаяпсизми?

— Тўке, ҳов эшитмай ўлибманми. Эшитаяпман. Оғзингизга асал-э.

— Умуман, бу йилги режалар бажариладими?

— Оббо, яна ҳеч нарса эшитилмай қолди. Шу почтахонадагилар одамни девона қилади шекилли.

— Яқинда ўзим бормоқчиман. Эшитаяпсизми?

— Эшитаяпман-у, энди келаман деганингиздан кейин келасиз-да.

— Алло, шунгача ҳужжатларингизни тўғрилаб қўйинг, кейин гаплашамиз, хўпми?

— Алло, қаёқдан тўғрилаймиз ҳеч нарса эшитилмаса?

— Бўлмаса боргандан кейин юзма-юз ўтириб гаплашамиз. Ҳозирча соғ бўлинг.

— Тўке, соғ бўлинг. Оббо, уф-пуф, шу телефон ҳам жонга тегди...

Қозоқчадан Ёрқул УМАРОВ таржимаси.

СПОРТ

ҲИСОБ ЯНА ТЕНГЛАШДИ

Халқаро гроссмейстерлар Гарри Каспаров билан Анатолий Карпов ўртасида ўтаётган жаҳон биринчилиги учун матч янада кескинлашди. Маълумки, ўн олтинчи партия икки марта кечиктирилиб, учинчи бор давом эттирилгандан сўнг тож соҳибининг ғалабаси билан тугаган, натижада у ҳисобда олдинга чиқиб олган эди.

Ўтган куни таниқли гроссмейстерлар шахмат тахтаси ёнига ўн еттинчи бор ўтирдилар. Карпов бу сафар оқ доналар билан ўйнади. Шундай вазият юзага келган эдики, агар у қатъий чоралар кўрмаса бўлмасди, яъни ҳисобни тенглаштириш учун курашиши лозим эди. Буни яхши ҳис этган тож даъвогари ҳужумкор ўйин услубини танлади. Бу ўз самарасини берди. У ўн еттинчи партияни ғалаба билан якунлаб, ҳисобда рақибига етиб олди — 8,5:8,5.

Шундай қилиб, жаҳон биринчилиги учун матчда кучлар нисбати яна тенглашди.

* * *

Югославиянинг Нови-Сад шаҳрида шахмат бўйича Бутунжаҳон олимпиадаси тугади. Эркаклар мусобақасида мамлакатимиз вакиллари яхши натижа кўрсатдилар. Улар бутунлай янги таркибда ўйнаганларига қарамай рақибларидан анча ўзиб кетдилар ва яна ғолиб бўлдилар.

Хотин-қизлар мусобақасида ҳар сафаргидек ғолиблик учун кураш яна Венгрия ва ССЖИ шахматчилари ўртасида борди. Биринчи мамлакат вакиллари дастлабки кундан бошлаб пешқадамлик қилиб, мавқеларини бой бермаслик пайида бўлдилар. Совет шахматчилари уларга олимпиада охирларида етиб олишга эришдилар. Иккала команда маррага бир хил очко (35 тадан) билан келди.

Шундай кезларда коэффициентлар ҳисобга олинади. Бу кўрсаткич Венгрия шахматчиларида юқорироқ эди. Шу боис улар яна олимпиада ғолиблари бўлдилар. Мамлакатимиз шахматчилари эса иккинчи ўринни олиб, кумуш медаллар билан тақдирландилар.

КУЧЛИЛАР ҚОЛИБ...

Тўпли хоккей бўйича мамлакат биринчилиги бу йил ниҳоятда қизғин ўтмоқда. Олий гуруҳ мусобақаларида Новосибирскнинг «Сибсельмаш» командаси пешқадамлик қилмоқда. Мутахассислар буни кутилмаган натижа деб баҳоламоқдалар. Дарҳақиқат, Сибирь хоккейчилари мамлакат биринчилигида ҳалига қадар бирор марта ҳам совриндор бўлган эмаслар. Шу нуқтаи назардан қараганда уларнинг бу йилги ўйинлари команда мухлисларини бениҳоя мамнун этмоқда. «Сибсельмаш» беш учрашувдан сўнг 10 очко тўплаб, биринчи ўринда бормоқда.

Иккинчи ўринни мамлакат биринчилигининг кейинги йиллардаги доимий ғолиби «Енисей» (Красноярск) клуби банд этиб турибди.

Кучли командалардан яна бири — Москва «Динамо»си мавсумни ниҳоятда ёмон бошлади. Ҳозиргача ўтказилган беш учрашувдан бир очко олди, холос.

Муҳаррир вазифасини бажарувчи Н. ЁҚУБОВ.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри.